



ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ

СРБИЈАВОДЕ

БИЛТЕН

БРОЈ 8. - ГОДИНА 2024

Развој подручја Сурчинско
Доње поље у циљу реализације
Међународне специјализоване
изложбе „EXPO Belgrade 2027“



Реконструкција, ревитализација
и презентација археолошког
локалитета Бело брдо у Винчи



Регулација река Рашке, Јошанице
и Трнавице у Новом Пазару



Представници ЈВП „Србијаводе“
на Међународном самиту о
безбедности воде у Бордоу



Поштовани сарадници и пријатељи,

година за нама била је изазовна, захтевна, пуна великих задатака како би оправдали поверење свих грађана наше Србије да би и у наредном периоду живели сигурније и квалитетније, а самим тим постали и сигуран партнер у новим идејама и пројектима.

Током целе године настојали смо и истински се трудили да сви пројекти буду реализовани у складу са динамиком, услови за рад запослених унапређени, а јавност информисана о свим активностима. Да будемо на сваком локалитету за који су наши грађани и суграђани сматрали да је потребно.

Са поносом могу да кажем да пројекти који су поверени овом јавном предузећу на уређењу хидролошког режима у Сурчинском доњем пољу за потребе развоја и изградње међународне специјализоване изложбе „EXPO BELGRADE 2027“ се реализују и доприносе успешној припреми за представљање наше земље као доброг домаћина и поузданог партнера.

Изградња вишенаменске бране са акумулацијом Сврачково у Ариљу, која ће, првенствено, омогућити водоснабдевање за преко 500 000 грађана у Западној Србији и штити их од поплава, убрзано напредује.

Изградња насипа у насељима Јелав и Липнички Шор уз брзу саобраћајницу Рума-Шабац-Лозница приводи се крају. Успешно пратимо и подржавамо све капиталне пројекте који се граде у нашој земљи и мењају димензију живота и равномерног развоја сваког кутка Србије. Захваљујући визији нашег председника Србије, г-дина Александра Вучића, стварамо нову слику наше земље, поносно исписујемо историју за будућност наше деце.

У току ове године, у ЈВП „Србијаводе“, шансу за посао добило је десет младих инжењера, који ће се даље усавршавати и едуковати, како би могли даље доприносити развоју овог колектива, али и целокупног система државе и планирати своју будућност и живот у нашој држави на пословима за које су се школовали. Уз подстицај државе младим људима у виду олакшица за куповину првог стана, могућности да раде у својој струци, али и великих давања и подстицаја државе за рађање, заснивање и проширење породице, слика наше сутрашњице је полако, али сигурно извесна.

У 2025. години чекају нас нови изазови, изградња црпне станице у Сурчинском доњем пољу, пешачко-бициклическе стазе и сервисне саобраћајнице којом ће се повезати најкраћим путем Београд на води и „EXPO BELGRADE 2027“. Припремамо се за почетак радова на изградњи црпне станице у Макишу за потребе Београдског метроа. Наставићемо да уређујемо и градимо заштитне и развојне објекте на археолошком локалитету Бело брдо у Винчи, бисеру наше историје и културе.

Радићемо на даљем развоју, унапређењу, технолошком осавремењавању и запошљавању нових младих инжењера, подржавати их и ићи у корак са свим пројектима председника Републике Србије г-дина Александра Вучића, као и Владом Републике Србије, јер Србија не сме да стане, осим чврсто на своје ноге!

Срећну и успешну 2025. годину Вам желим.

С поштовањем,

Торан Пузовић
директор



ОДГОВОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА ИЗАЗОВЕ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА И СМАЊЕЊЕ РИЗИКА ОД ШТЕТНИХ ПОСЛЕДИЦА

Промене климе, као и ризици и последице које оне носе, присутни су широм планете, чему сведоче и недавни поплазни догађаји који су захватили централну Европу, укључујући Румунију, Пољску, Чешку, Аустрију, Мађарску, Словачку и Немачку. Услед обилних падавина на овим подручјима проглашено је ванредно стање, извршена је евакуација људи, прекинути су железнички, путнички и речни саобраћај, људске жртве и материјалне штете су биле огромне.

У извештају међународне групе научника која проучава ефекте климатских промена на екстремне временске прилике, наводи се да су падавине током тог поплавног таласа биле највеће икада забележене у централној Европи.

На основу хидролошко - метеоролошке ситуације у региону и очекиваног пораста водостаја на реци Дунав у Републици Србији, а у циљу благовременог предузимања оперативних мера свих чинилаца у систему заштите од поплава, одржане су ванредне седнице Републичког штаба за ванредне ситуације. На штабовима су након анализе хидролошке и метеоролошке ситуације, усвојени Извештаји о стању водних објеката за заштиту од поплава и уређење водотокова и дефинисане мере које ће се примењивати док се ситуација не стабилизује.

ЈВП „Србијаводе“ као надлежна институција за спровођење одбране од поплава, извршило је проверу субјеката, опреме и механизације на територији у својој надлежности.



Стручне службе надлежних водoprивредних предузећа су извршиле обилазак одбрамбене линије, потенцијално угрожених подручја, критичних локалитета и радова на осталим деловима сливних подручја која нису под директним утицајем река Саве и Дунав, а све у циљу смањења потенцијалних ризика. Поред тога, извршена је и провера расположивости по питању количине џакова, пуница, пумпи великог капацитета, механизације, као и људства за правовремену интервенцију.

ЈВП „Србијаводе“ са 42 руководиоца, помоћника и заменика, 20 водoprивредних предузећа са секторским и деоничним руководиоцима, чуварима и запосленима, са комплетном механизацијом и опремом и другим субјектима из Оперативног плана за одбрану од поплава спремни су за ефикасан одговор у случају екстремних временских услова и високих водостаја.



Почетком октобра велике поплаве захватиле су и централне и југоисточне делове Босне и Херцеговине, у којим је страдало најмање 20 људи, док се неколико десетина особа водило као нестало, а причињена је и велика материјална штета. Сектор за ванредне ситуације и ЈВП „Србијаводе“ упутило је помоћ у виду људства и механизације Босни и Херцеговини како би што пре изашла из велике природне и елементарне катастрофе која ју је задесила након бујичних поплава и клизишта у овој земљи.



Због оштећења главне путне инфраструктуре ситуација на терену је била врло комплексна, па су спасиоци морали да користе алтернативне прилазе како би могли безбедно да приступе местима где је била потребна интервенција. Све спасилачке екипе радиле су даноноћно како би се омогућио безбеднији и лакши приступ местима интервенисања и ублажиле последице ових катастрофалних поплава и одрона који су нанели велику материјалну штету и људске губитке.



ПОДИЗАЊЕ СТЕПЕНА И УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА

Екстремни временски догађаји још једном су указали на потребу за подизањем степена заштите и унапређењем система заштите од поплава.

Србија није изузетак, јер се екстремни временски догађаји све чешће понављају, а поплавни таласи нису изостали скоро ниједне године у последњој деценији. У периоду од 2014 - 2024. године на великом броју водотокова забележени су поплавни таласи катастрофалних размера, не само на мањим бујичним токовима, већ и на читавим речним сливовима.

Поплаве из 2014. године, са једне стране су биле најобимније и са највећом материјалном штетом, а са друге стране представљале су важну прекретницу за унапређење система, што је праћено значајним улагањима у припремљеност и отпорност на природне катастрофе на националном нивоу.

Захваљујући Влади Републике Србије и међународним изворима финансирања који су издвојили значајна средства, ЈВП „Србијаводе“ је у периоду 2014-2024. године реализовало преко **750 пројеката** и **28 великих инвестиција** којима је систем заштите од поплава значајно унапређен.



Сва досадашња осматрања климе и самих промена које у њој настају, јасно указују да се одвија промена климе, те да је све већи број топлих година у последњих две деценије, као и кишних периода. Екстремни догађаји су постали свакодневница широм света и све временске непогоде представљају последице климатских промена са којима морамо да научимо да живимо.

Дакле, очекивани ефекти климатских промена сложени су и далекосежни и осим активности на ублажавању климатских промена постала је неминовна и потреба за што хитнијим развојем система адаптације на климатске промене.

У том смислу, у циљу јачања отпорности локалних заједница на природне катастрофе и унапређење механизма заштите у кризним ситуацијама, а на иницијативу потпредседника Владе Републике Србије и министра унутрашњих послова Ивице Дачића и министра за јавна улагања Дарка Глишића одржавају се састанци са представницима управних округа, и бројним представницима релевантних институција.

Након идентификације критичних тачака инфраструктурних објекта по општинама, приступиће се предузимању конкретних мера за смањење ризика и штета, уз свеобухватну процену људских и техничких капацитета. Како поплаве представљају најчешћу елементарну непогоду кључно је одржавање комуникације између свих надлежних институција које учествују у одбрани од полова. Редовним састанцима на вишемесечном нивоу осигураће се правовремено реаговање и смањење ризика по грађане и њихову имовину.



УСПОСТАВЉАЊЕ СИСТЕМА ЗА ПРЕНОС ХИТНИХ ИНФОРМАЦИЈА ГРАЂАНИМА

у случају најаве или појаве опасности од елементарних непогода или техничко-технолошких несрећа путем СМС порука



Као још једна од предузетих превентивних мера је и успостављање Система за пренос хитних информација грађанима у случају најаве или појаве опасности од елементарних непогода путем СМС порука. Испред сектора водопривреде, а са аспекта заштите од штетног дејства вода, ЈВП „Србијаводе“ било је активно укључено у имплементацију овог система. Електронска платформа омогућиће хитно информисање грађана путем слања СМС поруке, на тачно одређеној територији, објављивање обавештења о потенцијално опасном догађају од стране пружаоца медијских услуга и текстуалних панела на ауто-путу.

Циљ је да се на најбржи могући начин сви грађани обавесте о надлазећој опасности и тиме сачувају њихови животи и здравље.

Систем за пренос хитних информација грађанима ће од стране ЈВП „Србијаводе“ бити активиран када функционално стање водних објеката буде нарушено, када расположиви капацитети у људству и материјалу не буду довољни за ефикасну одбрану од поплава, односно када хидролошка ситуација превазиђе услове ванредне одбране.

С тим у вези, стручне службе ЈВП „Србијаводе“ одржале су обуку свим субјектима из Оперативног плана за одбрану од поплава током које су представљени представљени видови имплементације овог система. На самом крају обуке, приказан је шаблон обрасца који ће бити коришћен за евидентирање података о сваком водном објекту и потенцијално угроженој зони.

Климатске промене представљају глобални изазов са неизбежним последицама на водне ресурсе. ЈВП „Србијаводе“, као институција од кључног значаја за управљање водама, активно спроводи мере усмерене на суочавање са овим изазовима. Улагањем у превентивне мере и механизме адаптације, како на националном, тако и на међународном нивоу, стварају се услови за ефикаснији одговор на све израженије утицаје климатских промена. Само кроз сарадњу и удружене напоре можемо изградити одрживу будућност за генерације које долазе.

ИНТЕРВЈУ СА ДИРЕКТОРОМ РЕПУБЛИЧКОГ ГЕОДЕТСКОГ ЗАВОДА БОРКОМ ДРАШКОВИЋЕМ

Републички геодетски завод представља водећу институцију која кроз дигиталну платформу државним органима, привреди и грађанима пружа основ за информисано одлучивање. На који начин Републички геодетски завод уједињује различите врсте података из различитих институција како би осигурао њихову јединствену употребу у дигиталним платформама?

У времену када су информације моћ, ми смо створили дигиталну инфраструктуру која спаја прошлост, садашњост и будућност Србије. Наше платформе нису само алати, оне су мостови који повезују институције, грађане и привреду. Уз помоћ Националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП), подаци различитих институција - од катастра, преко урбанистичких и просторних планова, до еколошких и инфраструктурних регистара - постају један јединствени ресурс доступан свима, било када, било где.



Мр Борко Драшковић

Са више од 360 различитих сетова података, које обједињујемо кроз НИГП, и преко 330 институција и организација које су дигитално умрежене у овај систем, Републички геодетски завод не само да интегрише информације, већ ствара јединствену дигиталну екосферу у Србији. Сваки податак, било да је из катастра, урбанистичког плана или инфраструктурног регистра, доступан је у реалном времену – спреман да олакша доношење одлука и подстакне развој.

Наша инфраструктура управља са преко 3,8 петабајта података. Замислите овако: један петабајт је једнак отприлике 500 милиона страница текста или више од 10.000 хиљада сати HD видео записа. То је огроман обим информација који је организован и спреман за коришћење – од стране грађана, институција и привреде. Интеграција није техничка реч, то је филозофија нашег рада. Замислите да градите кућу: ми вам доносимо све што вам је потребно - од пројектне документације до правне сигурности - на једном месту, у реалном времену. Уз помоћ најсавременијих технологија и вештачке интелигенције, убрзавамо процесе који су некада трајали месецима и претварамо их у питање секунди.

Овакав приступ, познат као Српски модел управљања геопросторним подацима, постао је симбол иновације и ефикасности на глобалном нивоу. Уједињене нације, Светска банка, Европска унија и бројне друге институције препознале су и наградиле овај модел као јединствен и револуционарни пример модерног управљања подацима. Српски модел није само технички пројекат – он је визија будућности у којој подаци служе људима, унапређујући њихов живот и отварајући пут ка модернијој, дигиталној Србији. Ово није само успех Републичког геодетског завода – ово је успех сваког грађанина Србије.

У светлу свеprisутних климатских промена, а као одговор на питање како да наше друштво учинимо мање рањивим на ситуације попут поплава, клизишта и других елементарних непогода, Републички геодетски завод један је од главних учесника на пројекту израде Регистра ризика од катастрофа. Која је важност овог Регистра за доносиоце одлука за брзину и квалитет реаговања у кризним тренуцима?

У ери климатских промена, Србија је показала да иновација и сарадња могу трансформисати начин на који се суочавамо са катастрофама. Републички геодетски завод, у сарадњи и као главни партнер Министарства унутрашњих послова – Сектора за ванредне ситуације, преузео је водећу улогу у изградњи техничког оквира Регистра ризика од катастрофа. Са најсавременијом техничком инфраструктуром и знањем у управљању геопросторним подацима, постали смо кључни стуб система који мења правила игре у превенцији, реаговању и санацији након катастрофа. Морам да нагласим изузетну сарадњу Републичког геодетског завода и Министарства унутрашњих послова као пример сарадње две државне институције.



У сарадњи са Министарством за јавна улагања, Министарством заштите животне средине и УНДП-ом, интегрисали смо податке који никада раније нису били доступни на овај начин. Посебно истичемо Климатски атлас, који укључује све историјске климатске податке и предикције за наредне деценије. Захваљујући томе, свака процена ризика је сада прецизнија, информисанија и базирана на реалним, научно утемељеним подацима. Они који раде на планирању заштите и спасавања имају боље алате, боље информације и могућност да заштите више живота и имовине.

Регистар ризика је револуционарни приступ, који је већ препознат као модел широм света. Данас се многе државе угледају на Србију, користећи наш пример као инспирацију за сопствене системе управљања ризицима. Ово је више од алата – то је систем који трансформише начин на који се приступа превенцији, омогућава брже и ефикасније реаговање у кризним ситуацијама, али и значајно унапређује процесе санације и опоравка након катастрофа.

Овакав напредак није само технолошки успех – он директно утиче на безбедност сваког грађанина Србије. Са бољим подацима, бољим предикцијама и напредним алатима, ми градимо друштво које је спремније, отпорније и способно да се суочи са изазовима будућности. Републички геодетски завод и његови партнери показују да сарадња, знање и иновација могу спасити животе и обезбедити сигурну будућност.

Колико овај иновативни портал доприноси јавности, а колико привилегованим корисницима, попут водопривредног предузећа ЈВП „Србијаводе“?

Регистар ризика од катастрофа не прави разлику – он једнако служи грађанима, локалним заједницама и стручним институцијама попут ЈВП „Србијаводе“. Али оно што га чини јединственим је начин на који прилагођава информације свакој од ових група, омогућавајући да сваки корисник добије оно што му је потребно, било за личну сигурност или за стратешко планирање.

За грађане, Регистар је прозор у свет потенцијалних ризика који их окружују. Са транспарентним и лако доступним подацима, грађани могу да сазнају више о могућим опасностима у својој средини. Ово подиже ниво свести, омогућава им да боље разумеју мере заштите и охрабрује активно учешће у превентивним активностима. Едукативни садржаји који смањују панику и нејасноће помажу у изградњи поверења у институције и чине друштво отпорнијим на катастрофе.

За стручне институције и привилеговане кориснике, попут ЈВП „Србијаводе“, Регистар је незаменљив алат. Омогућава им приступ детаљним, аналитичким и ауторитативним подацима који су кључни за доношење стратешких одлука. Овај систем интегрише податке о инфраструктури, клими, геопростору и историјским ризицима, пружајући прецизност и дубину неопходну за ефикасно планирање. Са оваквим ресурсима, институције могу боље управљати својим ресурсима, правовремено спроводити заштитне мере и лакше координисати активности са другим субјектима.

Кључна вредност Регистра је у његовој способности да споји јавност и професионалце у један систем који ради за све. Грађани су боље заштићени, институције боље припремљене, а ризици смањени. Ово није само технолошко решење – ово је пример како иновација и сарадња могу трансформисати начин на који штитимо људе и животну средину.

Са овим приступом, Србија поставља стандарде који се препознају широм света, као модел отпорног друштва које је спремно да се суочи са свим изазовима будућности.



Значајан допринос изради Регистра ризика од поплава дало је и ЈВП „Србијаводе“. Колико су ти подаци значајни за анализу ризика на територији Републике Србије?

Подаци које обезбеђују институције попут ЈВП „Србијаводе“ и ЈВП „Воде Војводине“ представљају кључни елемент у систему анализе ризика од катастрофа у Републици Србији. Карте угрожености и ризика од поплава, информације о техничким капацитетима, расположивој опреми и механизацији, као и други критични подаци, чине основу за доношење одлука које спасавају животе и имовину. Ови подаци су више од статистике – они су инструмент за планирање будућности. Омогућавају нам да прецизно проценимо угроженост од поплава, дефинишемо најбоље мере заштите друштва и критичне инфраструктуре, али и да ефикасно управљамо ресурсима током интервенција. Без ових информација, заштита од поплава би била само реактивна, а не проактивна.

Регистар ризика од катастрофа integriше ове податке у један свеобухватан систем, омогућавајући доносиоцима одлука да анализирају ризике са просторне и временске перспективе. На овај начин, не само да олакшавамо планирање и изградњу нових инфраструктурних пројеката за одбрану од поплава, већ и континуирано проверавамо и унапређујемо постојеће мере. Поређењем предвиђених сценарија са реално насталим догађајима, стварамо механизме за сталну ревизију и побољшање планова заштите. Са све сложенијим климатским и хидролошким изазовима, оваква сарадња и интеграција података чине Србију спремнијом и отпорнијом. Захваљујући подршци институција као што су „Србијаводе“, можемо са сигурношћу рећи да је будућност заштите од катастрофа у Србији заснована на знању, иновацијама и заједничком раду. Ово није само успех система – ово је успех сваког грађанина Србије који је сада боље заштићен и сигурнији.

Да ли је потребно редовно ажурирати податке у Регистру ризика од катастрофа и који је предвиђени временски оквир за њихово ажурирање?

Тако је. Регистар ризика од катастрофа није статичан документ – он је живи систем који се прилагођава и еволуира у складу са изазовима будућности, чинећи Србију сигурнијом и отпорнијом. Редовно ажурирање података у Регистру ризика од катастрофа није само техничка потреба – то је основа његове ефикасности и поузданости. У свету који се брзо мења под утицајем климатских промена, технолошког напретка и друштвених фактора, ризици су динамични и захтевају континуирано праћење и анализу. Данас је у Србији препознато 12 врста ризика, али њихов интензитет, утицај и природа се стално трансформишу. Од нових климатских сценарија, преко промене инфраструктурних услова, до утицаја нових технологија – сви ови фактори чине ажурирање података суштинским за адекватну реакцију и планирање.

Идеални модел рада Регистра подразумева интеграцију података у реалном времену и то функционише са одређеним институцијама. За институције које још увек нису достигле овај ниво технолошке интеграције, успостављена је динамика ажурирања у складу са природом њихових података. Ово осигурава да ниједан аспект система не остане запостављен док се сви субјекти технички и организационо не оснаже за аутоматизовано ажурирање.

Које нове могућности ће Регистар ризика од катастрофа пружити у будућности и како ће се његов развој усмеравати?

У овом тренутку морам да кажем да не знам. Не зато што немамо идеју. Напротив, заједно са Министарством унутрашњих послова успоставили смо дугорочни план развоја Регистра ризика од катастрофа. Али кажем “не знам” зато што су наша искуства са овим системом научила једну важну лекцију: чак и најјаснија визија може бити премала када се отвори простор за нове могућности. На самом почетку израде Регистра, имали смо јасан циљ – створити алат за анализу и управљање ризицима. Али временом, Регистар је прерастао ту визију. Постао је више од алата – постао је платформа која спаја податке, технологију и људе на начин који смо у старту могли само да замислимо. Једном када се успостави инфраструктура на прави начин и када се потенцијал геопросторних података ослободи, отварају се врата за решавање проблема који су до тада изгледали нерешиви.

У будућности, Регистар ће наставити да расте, управо зато што смо га изградили као систем који није ограничен тренутним потребама, већ као оквир који може да се прилагођава и развија. Ово укључује:

- Напредне аналитичке моделе који ће помоћи доносиоцима одлука да планирају боље и реагују брже.
- Интеграцију нових података, попут сензорских мрежа, сателитских снимака и предиктивних климатских модела.
- Ширу доступност грађанима, који ће имати персонализовани приступ информацијама о ризицима у својој околини.
- Сарадњу са новим секторима, укључујући осигуравајуће куће и урбанистичке планере, како би систем постао још ефикаснији у превенцији и планирању.



Регистар ризика од катастрофа већ сада трансформише начин на који размишљамо о ризицима, али најбоље тек долази. И зато “не знам” – јер будућност овог система зависи не само од наших идеја, већ од могућности које ће се појавити када се визија сусретне са технологијом и потребама друштва. Једно је сигурно: овај систем наставиће да поставља стандарде за цео свет и да гради сигурнију, отпорнију Србију.

Као институција призната као лидер у дигиталној трансформацији, који су били најзначајнији изазови с којима сте се сусрели током дигитализације података који су претходно били у папирној форми? Такође, који су били главни изазови на нивоу локалних самоуправа у овом процесу?

Дигитализација папирних података у Републичком геодетском заводу била је сложен процес који је захтевао решавање бројних изазова. Сложеност података, укључујући техничке, графичке и правне информације, захтевала је прецизну припрему, као и увођење најсавременијих технологија и система за управљање документима (DMS).

Поред тога, било је потребно трансформисати радне процесе и обезбедити високе стандарде безбедности података, чиме је дигитализација постала више од технолошког пројекта – постала је основа за транспарентнији и ефикаснији систем.

На нивоу локалних самоуправа, највећи изазови били су различит степен дигиталне зрелости, недостатак обученог кадра и потреба за стандардизацијом процеса. Захваљујући обукама и техничкој подршци, успостављен је ефикасан и унифициран систем који данас обезбеђује брз и сигуран приступ информацијама широм Србије.

Овај процес поставио је Србију као лидера у дигиталној трансформацији, спремну за нове изазове и даљи развој.

Портал ГеоСрбија представља једну од најважнијих дигиталних платформи у Србији која је развијена као централни извор података за разне институције, привреду и грађане, а коришћење њених података доприноси ефикаснијем и информисанијем процесу доношења одлука. Колики је значај овог портала за водопривреду?

GeoSrbija је основа за модерно и одрживо управљање водопривредом у Србији.

GeoSrbija је незаменљива дигитална платформа која значајно доприноси ефикасном управљању водним ресурсима у Србији. Са више од 360 сетова података и 54 различита сервиса, платформа обједињује кључне информације које укључују податке о водним ресурсима, поплавним подручјима, хидролошким и метеоролошким условима, као и о квалитету воде.



ИЗГРАДЊА СИСТЕМА ЗА ЗАШТИТУ ОД ВЕЛИКИХ ВОДА РЕКЕ ДРИНЕ НАСЕЉА ЈЕЛАВ И ЛИПНИЧКИ ШОР У ЗОНИ БРЗЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ ШАБАЦ - ЛОЗНИЦА

Изградњом брзе саобраћајнице Шабац–Лозница, која у свом саставу обухвата и насип за одбрану од поплава, села Лозничког округа заштићена су од великих вода реке Дрине стогодишњег повратног периода, док су са небрањене стране насипа остали су делови села Јелав и Липнички Шор.

Како би се заштитила насеља Јелав и Липнички Шор, која би била угрожена великим водама реке Дрине, приступило се изради пројекта за изградњу заштитног система. У претходном периоду завршена је израда пројектно-техничке документације и исходоване су грађевинске дозволе за оба објекта, чиме су створени услови за почетак процедуре за избор извођача радова.

ЗАШТИТА НАСЕЉА ЈЕЛАВ ОД ВЕЛИКИХ ВОДА РЕКЕ ДРИНЕ

Изградња система за заштиту насеља Јелав обухвата **две целине**. **Прва целина** подразумева изградњу насипа у укупној дужини од **1,3 km**, који се са обе стране повезује са трупом брзе саобраћајнице, чиме штити насеље Јелав од великих вода стогодишњег повратног периода, уз додатну заштитну висину од **1 m**.

Насип се гради од кохерентног материјала предвиђених геотехничких карактеристика, са нагибом косина **1:3** и круном ширине **4 m**, намењеном за кретање надлежних служби и одржавање насипа. Техничким решењем предвиђена је и саобраћајница од туцаника, која ће омогућити становницима приступ кућама и пољопривредним површинама.

Друга целина обухвата измештање постојећег потока Црњава, који пролази кроз само насеље и представља ризик од бујичних поплава из залеђа. Техничким решењем предвиђена је изградња **црпне станице**, чија је функција евакуација вишка воде из потока Црњава у случају високих нивоа реке Дрине.



Изградња црпне станице



Изградња црпне станице



Изградња одбрамбеног насипа

ЗАШТИТА НАСЕЉА ЛИПНИЧКИ ШОР ОД ВЕЛИКИХ ВОДА РЕКЕ ДРИНЕ

Изградња система за заштиту насеља Липнички Шор подразумева сличан принцип као и заштита насеља Јелав-заштитни објекат за одбрану од поплава укоренењује се са обе стране у труп брзе саобраћајнице Шабац-Лозница.

Укупна дужина заштитног система за одбрану од великих вода реке Дрине износи **2,76 km**, чиме ће насеље Липнички Шор бити заштићено од великих вода стогодишњег повратног периода, уз додатак резервне висине.

Одбрамбена линија у насељу Липнички Шор представља комбинацију насипа од кохерентног материјала и армирано-бетонског зида. Као саставни део насипа, предвиђена је изградња сервисне саобраћајнице која ће омогућити становницима нормално кретање и обављање пољопривредних делатности. Да би се обезбедила стабилност новоизграђеног насипа, предвиђено је измештање постојећег канала за одводњавање у дужини од **400 m**.

Канал ће бити реконструисан тако да обезбеди ефикасно управљање површинским водама и спречи ерозију тла

Овим пројектом значајно се подиже ниво заштите од поплава и осигурава безбедност инфраструктуре, имовине и пољопривредних површина, што ће допринети дугорочној стабилности и развоју насеља Липнички Шор.



Изградња армирано-бетонског зида

Извођач:

**ВД „Југокоп-Подриње“, Шабац
ВПД „Ерозија“, Ваљево**

Инвестирор:

ЈВП „Србијаводе“

Вредност радова:

1.131.417.387 РСД

Радови на изградњи заштитног система за одбрану од поплава започели су у августу 2024. године, а тренутно је завршено око 70% радова.

Очекује се да ће пројекат бити завршен пре предвиђеног рока, већ на пролеће 2025. године.



Изградња насипа са обалоутврдом од камена

САНАЦИЈА ОШТЕЋЕЊА ДЕСНЕ ОБАЛЕ РЕКЕ ДРИНЕ КОД НАСЕЉА ЈЕЛАВ

Викенд-насеље Јелав 1 смештено је на десној обали реке Дрине, низводно од Лознице, између насеља Липнички Шор и Јелав. Овај локалитет представља подручје где је растојање између брзе саобраћајнице Шабац–Лозница и обале реке Дрине најмање, свега 400 метара, што га чини једним од потенцијално најугроженијих локација.

Река Дрина, са својим бујичним карактером и великим брзинама течења, представља озбиљан ризик за стабилност својих обала. Насеље Јелав 1 налази се на конкавној обали Дрине, што додатно повећава изложеност разорним ефектима ерозије. Поред ових природних фактора, обалу додатно угрожавају честе и нагле промене водостаја, узроковане радом хидроелектране „Бајина Башта“.

Елаборатом санационих радова предвиђена је санација рушевних обала како би се повећала њихова стабилност и смањили ефекти ерозије. Радови укључују уклањање растиња и стабала која додатно угрожавају безбедност обале, изградњу обалоутврде од крупног каменог набачаја, као и подизање локалног пута од туцаника на одговарајућу коту.

Планирана је уградња око **10 000 m³** камена дуж **800 m** обале, од чега **350 m** у зони насеља и **450 m** узводно. Овим мерама сви критични локалитети биће ефикасно заштићени од ерозије и других неповољних фактора.

Поред заштите критичних локалитета, овим радовима унапредиће се уређење обале, што ће погодније уицати на могућност развоја туризма и омогућити рекреативне активности као што су риболов, рафтинг и друге.



Извођач радова:
ВД „Југокоп-Подриње“, Шабац

Вредност радова:
141.290.960 РСД

Реализација у 2024. години

Радови су започети у августу 2024. године, а планирани рок за завршетак је 12 месеци. Тренутна реализација износи 70%.



РЕГУЛАЦИЈА РЕКА РАШКЕ, ЈОШАНИЦЕ И ТРНАВИЦЕ У НОВОМ ПАЗАРУ

Након више значајних поплава, које су се десиле у протеклој деценији, град Нови Пазар је претрпео значајне материјалне штете, пре свега на приватним објектима. Да би се заштитила приватна, али и јавна имовина, инфраструктура и становништво и како би град Нови Пазар постао један од интегрално заштићених градова на територији централне Србије, јавила се потреба за регулацијом река Рашке, Јошанице и Трнавице која ће омогућити заштиту од поплава урбаних приобалних подручја.

У оквиру Споразума о зајму, а обухваћеног Пројектом интегрисаног развоја коридора реке Саве и Дрине применом вишефазног програмског приступа, закључен је уговор између Међународне банке за обнову и развој и Републике Србије.

Циљ Пројекта је унапређење заштите од поплава и омогућавање прекограничне сарадње у области вода на речним коридорима река Саве и Дрине.



Постојеће регулације на рекама изведене су 70-тих и 80-тих година прошлог века и обухватају кратке деонице само кроз градско језгро. Регулација река Рашке и Јошанице изведена је од камена у цементном малтеру са затравњеним или поплочаним форландима у дужини од око **3,5 km** за Рашку, односно око **1,5 km** за реку Јошаницу. Река Трнавица је регулисана у дужини од око **30 m** у зони ушћа у реку Јошаницу. Након 80-тих година прошлог века, а у циљу заштите града Новог Пазара од поплава, приступило се изградњи обалоутврда низводно и узводно од ових регулација, па је сада укупна дужина регулисаног корита за реку Рашку 5 km.



Инвеститор водних објеката:
ЈВП „Србијаводе“

Инвеститор на изградњи локалне инфраструктуре:
Град Нови Пазар

Финансијер:
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде –
Републичка дирекција за воде

Извођач:
„Јадран“ доо Београд
„Millennium Team“ доо Београд,
„HSV“ доо Власотинце
ВПД „Смедерево“

За извођење **регулационих радова** на рекама Рашки, Јошаници и Трнавици издвојено је **25 милиона еура**, док је за **изградњу мостова** предвиђено додатних **10 милиона еура**.

Пројектом је предвиђена регулација речног корита реке Рашке у дужини од **2 598 m**, регулација корита реке Јошанице у дужини од **1 015 m** и регулација реке Трнавице у дужини од **3 580 m**.

Ново пројектно решење обухвата изградњу двогубог корита са обалоутврдама од камена у бетону за реке Рашку и Јошаницу. Због уског појаса регулације, за реку Трнавицу пројектовано је једногубо бетонско корито.

Неопходност проширења регулација се јавила услед значајног проширења града и урбанизације, као и услед непланске градње, што у великој мери повећава ризик од поплава и усложњава процес одбране.



Изведени радови током 2024. године:

- чишћење речног корита
- уклањање растиња
- шкарпирање терена у првим фазама
- радове на бетонирању
- обалних зидова
- уградњи камена у минору корита



У току извођења радова уочено је да се регулације укрштају са трасама комуналне инфраструктуре, главног магистралног цевовода за град Нови Пазар, али и са многим нелегалним прикључцима санитарно-фекалне и атмосферске канализације. У решавању насталих проблема велику улогу има град Нови Пазар који преко својих јавних предузећа отклања проблеме, санира оштећену инфраструктуру, решава имовинско-правне односе око експропријације земљишта, што у многоме олакшава извођење радова.

Обзиром да се ради о водотоковима који су изразито бујичног карактера, регулација реке Рашке, Јошанице и Трнавице омогућиће заштиту од поплава урбаних приобалних подручја, заштиту од ерозије и бујица и уједно формирање интегралног система. Предвиђене мере ће значајно унапредити и осигурати даљи развој града Новог Пазара.



Побољшаће се пропусна моћ корита река Рашке, Јошанице и Трнавице чиме ће се повећати капацитет за прихватање поплавног таласа, док ће становништво и објекти бити адекватно заштићени.

Завршетак радова очекује се током 2026. године.

РАЗВОЈ ПОДРУЧЈА СУРЧИНСКО ДОЊЕ ПОЉЕ У ЦИЉУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ ИЗЛОЖБЕ „EXPO BELGRADE 2027“

Подручје Сурчинског доњег поља, са водопривредног аспекта, припада водној јединици „Београд“ и обухвата хидромелиорациони систем Галовица и хидромелиорациони систем Петрац.

Подручје ХМС Петрац је доминантно пољопривредно, због чега су досадашња хидротехничка решења и изграђени системи и објекти димензионисани у циљу заштите пољопривредног земљишта од сувишних вода, али и коришћења воде за наводњавање у сушним периодима године.

Обзиром да овај простор, који је до сада представљао пољопривредно земљиште, будућа значајна урбанистичка целина, неопходно је да се на један комплексан и економски оправдан начин заштити од штетног дејства вода, као и да се заштити сам квалитет вода.

Урбанизацијом дела пољопривредних површина на подручју Сурчинског доњег поља, доћи ће до повећаног дотока атмосферских вода у постојећу каналску мрежу. Након анализе стања постојеће каналске мреже и капацитета црпних станица, обзиром на сада нову улогу система за одводњавање, указала се потреба за реконструкцијом каналске мреже и црпних станица. Циљ реконструкције предметних канала је да се омогући прихват и брже одвођење повећаних количина дотеклих вода до ЦС Петраца.

У циљу унапређења одвођења сувишних вода са подручја Сурчинског доњег поља на простору изградње комплекса Националног фудбалског стадиона и сајамског простора са пратећом саобраћајном инфраструктуром, ради реализације Међународне специјализоване изложбе „EXPO Belgrade 2027“, предвиђени су **радови на каналској мрежи и црпним станицама** (две фазе):

ФАЗА I – радови у оквиру ове фазе су завршени, уређено укупно **17.405 km** каналске мреже, укључујући и проширење канала 2-3 и канала Петрац 1.

Укупна дужина каналске мреже:
17 km

Почетак радова:
21.02.2024. године

Завршетак радова:
14.06.2024. године

Вредност радова:
121 милион РСД

Под уређењем каналске мреже подразумевамо уклањање дрвенастог растиња и биљне вегетације са инспекцијских стаза и косина канала, вађење муља са дна канала, као и чишћење и санација пратећих објеката (мостова, пропуста и устава).





ФАЗА II – радови у оквиру ове фазе су у току. Предвиђено је уређење додатних **50 km канала** (укупно **32 канала**) са пратећим објектима укрштања, прелазима, пропустима и мостовима.

До сада је одрађено укупно око **20 km** каналске мреже. На овим радовима свакодневно је ангажовано **20 грађевинских машина**: 14 багера, 2 булдозера, 4 камиона.

Укупна дужина каналске мреже:
50 km

Почетак радова:
24.07.2024. године

Завршетак радова:
15.12.2024. године

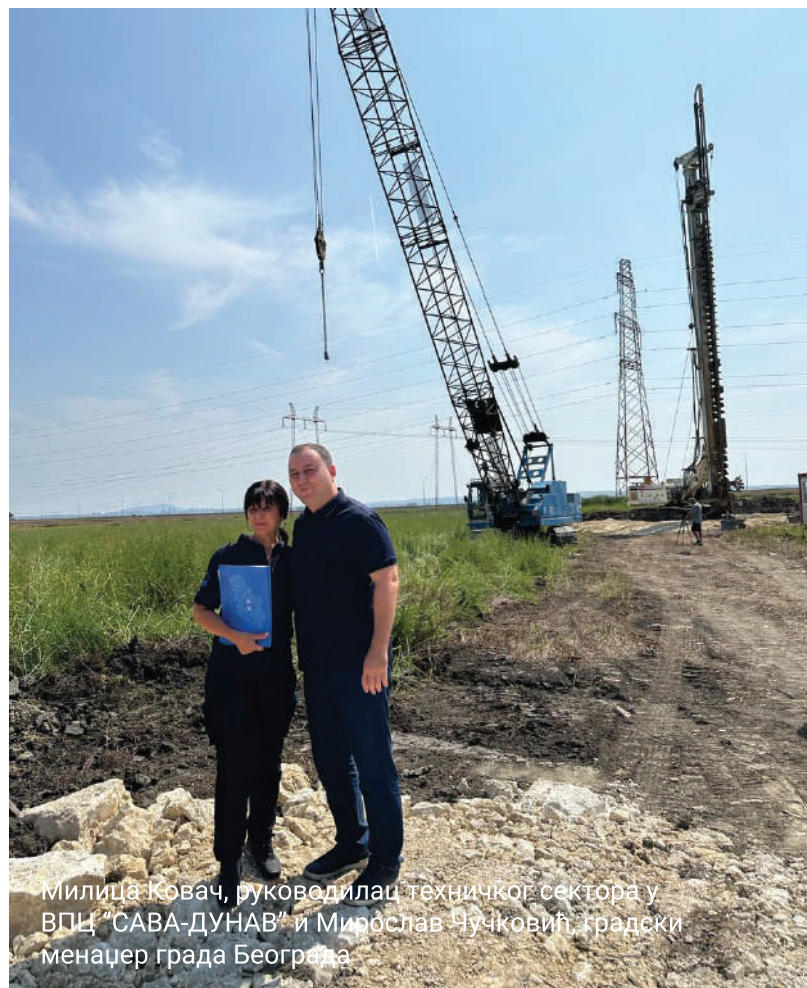
Вредност радова:
411 милион РСД

Такође, предвиђа се и санација црпних станица Петрац и Петрац Нова, са роком завршетка до краја 2025. године, у оквиру којих ће се извести грађевински, машински и електро радови на самом објекту и опреми.

Процењена вредност ових радова износи око **229 милиона динара**.

Извођењем ових санационих радова постиже се комплетно уређење близу **70 km каналске мреже**, пуна погонска спремност две црпне станице и успоставља повољан водни режим површинских и подземних вода, не само на подручју комплекса будућег Националног фудбалског стадиона и сајамског простора ЕХРО, већ и на ширем подручју Сурчинског доњег поља, површине око **4 000 ha**, на коме је и даље заступљена претежно пољопривредна производња. Овим радовима штите се од штетног дејства сувишних вода и саобраћајни коридори, новопроектване саобраћајнице и будућа пруга од Земун поља до Националног стадиона.

Такође, ако сматрамо да је развој подручја у обухвату Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона прва фаза развоја целокупног подручја, поменути радови на уређењу каналске мреже и санацији црпних станица, који се изводе под надзором ЈВП „Србијаводе“ свакако представљају неопходан услов за даљу урбанизацију Сурчинског доњег поља.



Милица Ковач, руководилац техничког сектора у ВПЦ „САВА-ДУНАВ“ и Мирослав Чучковић, Градски менаџер града Београда

ИЗГРАДЊА ЛИНИЈСКОГ ИНФРАСТРУКТУРНОГ ОБЈЕКТА-КОЛЕКТОРА ЗА ОДВОЂЕЊЕ ПРЕЧИШЋЕНИХ АТМОСФЕРСКИХ ВОДА

Због проширења капацитета аеродрома Никола Тесла, Мастер планом дефинисана је потреба за одвођењем укупно **25,8 m³/s** атмосферских вода са локалитета аеродрома.

С обзиром на ограничену пријемну моћ главног одводника кишних вода – постојећег колектора **AK 210/140 cm**, а и самог канала Галовица који представља крајњи реципијент атмосферских вода било је неминовно да се приступи изградњи додатног колектора, којим ће се атмосферске воде са аеродрома Никола Тесла евакуисати до канала Галовица.

Колектор дужине око **1680 m**, са пречником од **3,2 m** имаће капацитет да евакуише атмосферске воде са комплекса аеродрома, укључујући и његово проширење. Технологија која ће се користити приликом изградње овог колектора биће технологија тунелирања помоћу машине за пробијање тунела или тзв „кртице“. Предност ових машина је то што ограничавају поремећај на околни терен, производе тунеле глатких зидова, сви радови се изводе под земљом и нема потребе за откупом земљишта и решавањем имовинско-правних односа.



Колектор ће се радити подбушењем од изливне грађевине до уливног шахта на просечној дубини од **19 m** испод коте терена.

У току је извођење припремних радова на изградњи платоа и хале за производњу бетонских сегмената колектора, затим платоа за постављање машине за пробијање тунела и платоа за израду изливне грађевине где ће машина бити постављена у радном режиму.

Изливна грађевина ће се поставити уз водоток канала Галовица, на дубини од **5,5 m** до **7,5 m** од постојеће коте терена. Ископ, израда и обезбеђење темељне јаме ће уследити по припреми и снижењу нивоа подземних вода.



ИНТЕГРАЛНА ЗАШТИТА ОД ВЕЛИКИХ ВОДА РЕКЕ ЦРНИЦЕ У ПАРАЋИНУ



Након поплавног догађаја који је у мају 2014. године нанео велике штете на територији општине Параћин, ЈВП „Србијаводе“ Београд и општина Параћин закључили су Споразум о заједничком финансирању целовитог система за заштиту Параћина од поплава, који обухвата шири потез реке Црнице, од ушћа у Велику Мораву до подручја узводно од села Главица. У периоду 2017 - 2019. године изведени су хитни радова на заштити Параћина од великих вода реке Црнице, од ушћа у Велику Мораву до села Главица (од km 0+000 до km 10+900) чија је укупна вредност изведених била **3 815 000 евра**. У центру града, због ограничења за трајне објекте, одбрана од поплава се спроводила употребом мобилне опреме, укупне дужине **375 m** на левој и десној обали.

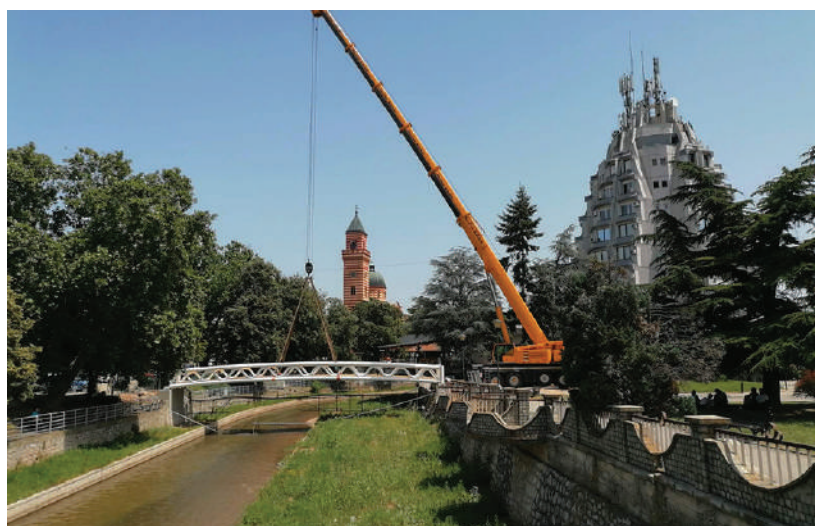


Након успешно завршених хитних радова у циљу наставка унапређења и у погледу заштите од ерозије и бујица уговорени су и извршени радови на изградњи четири бујичне преграде у вишим деловима слива реке Црнице и притока.

Радови на изградњи армирано-бетонских преграда на реци Грзи, Слеменском потоку, реци Сувари и Јеремиском потоку у насељу Сисевац су завршени марту 2021. године и њихова вредност износила је **440 000 евра**.

У периоду 2022 - 2024. године, у централном градском језгру Параћина, на деоници регулисаног корита реке Црнице изведени су радови на реконструкцији 2 друмска и 4 пешачка моста које финансира Влада Швајцарске и сви нови мостови су издигнути на прописану висину доње ивице конструкције, у свему према издатим водним условима од стране ЈВП „Србијаводе“.

Након реконструкције мостова пропустна моћ корита у ужој градској зони подигнута је на ниво стогодишње воде које су погодиле Параћин 2014. године. Подизањем мостова, дужина мобилног система скраћена је на укупно **250 m** чиме је значајно умањено потребно време постављања.





Циљ вежбе је истовремено симулација одбране од поплава, тест примене брзог мобилног система дизајнираног за бујичне токове, тест обучености оперативних тимова за одбрану од поплава, као и анализа потребног времена и трошкова одбране употребом мобилне опреме.

Након завршених радова на изградњи целовитог заштитног система од великих вода реке Црнице, Параћин је данас један од најбезбеднијих градова у погледу заштите од поплава, не само у Републици Србији, већ и у Европи.

Успешна реализација овог пројекта представља пример „добре праксе“ у Републици Србији, који показује како сарадња ЈВП „Србијаводе“ и локалних самоуправа, уз подршку надлежних министарстава, може значајно унапредити заштиту урбаних подручја од поплава кроз коришћење бесповратних средстава Европске уније и донаторских средстава Владе Швајцарске.

ЈВП „Србијаводе“ са надлежним водопривредним предузећем извршило је вежбу постављања мобилне опреме за заштиту од поплава услед симулираног испуњења критеријума за увођење ванредне одбране од поплава наглим порастом водостаја реке Црнице у Параћину.

Пробним постављањем од стране обучених интервентних тимова уз стручни надзор представника ЈВП „Србијаводе“ утврђено је да је мобилна опрема исправна и спремна за коришћење.

Овогодишња вежба, још једном је потврдила спремност надлежних служби за правовремено и ефикасно постављање система у предвиђеном времену.



У ПРИЈЕПОЉУ ПОСТАВЉЕН МОБИЛНИ СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТУ НАСЕЉА ШАРАМПОВ ОД ВЕЛИКИХ ВОДА РЕКЕ ЛИМ

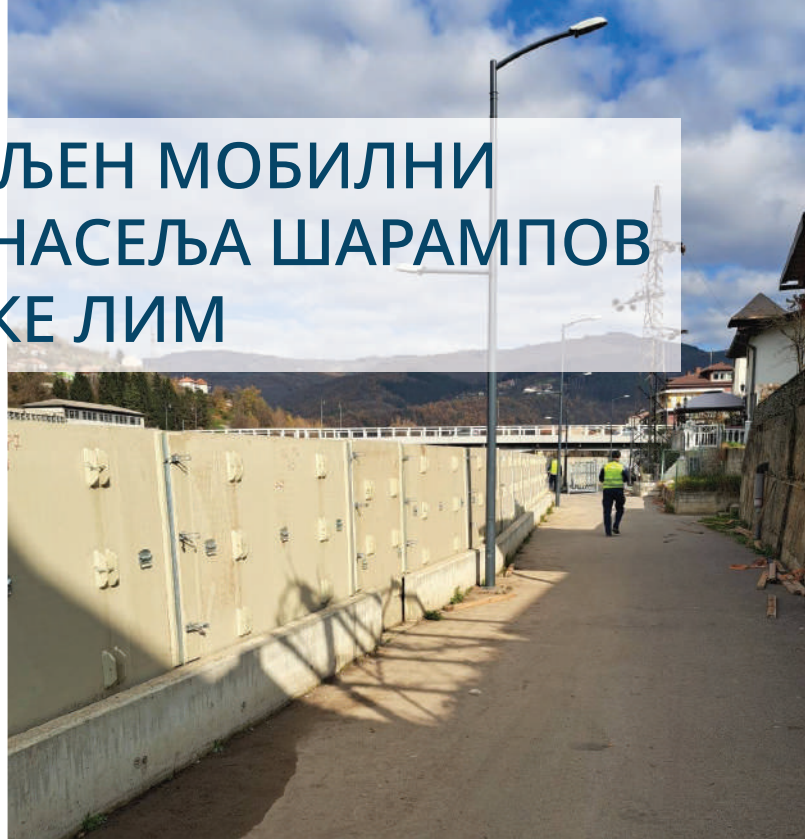
ЈВП „Србијаводе“ са надлежним водопривредним предузећем извршило је вежбу постављања мобилног система за одбрану од поплава услед симулираног испуњења критеријума за увођење ванредне одбране од поплава наглим порастом водостаја реке Лим у Пријепољу.

Мобилни систем укупне дужине **210 m** представља савремени начин одбране од поплава и чини додатну заштиту на местима где није била могућа изградња армирано-бетонских зидова.

Ова вежба је поново потврдила спремност надлежних служби за брзо и ефикасно постављање система у предвиђеном временском периоду.

Пробним постављањем, које су извели обучени интервентни тимови уз стручни надзор представника ЈВП „Србијаводе“, утврђено је да је мобилна опрема исправна и спремна за коришћење као најбржи систем одбране у случају поплавних догађаја.

У последњих 10 година део насеља Шарампов и околних села били су константно угрожени и у доба климатских промена и учесталих природних непогода превенција је била кључна у одбрани од поплава.



У показно-тактичкој пробној вежби постављања мобилних система заштите, учествовали су и чланови Ватрогасно-спасилачке јединице из Пријепоља, а вежбу је обишао и председник општине Пријепоље, са сарадницима, приликом које је упутио захвалност Јавном водопривредном предузећу Србијаводе, које је било носилац не само овог пројекта, већ више значајних инфраструктурних програма у општини Пријепоље.

Изградња система за заштиту од поплава реке Лим дуж насеља Шарампов веома је значајна због спречавања директних и индиректних штета у низводним деловима града Пријепоља. Превенција је кључна у одбрани од поплава и овим пројектом, у доба климатских промена и учесталих природних непогода, подигнут је степен безбедности за све грађане.

Мобилни систем ће бити монтиран све док постоји потенцијална опасност од поплавног таласа, чиме се подиже степен безбедности за све грађане Пријепоља.

РЕКОНСТРУКЦИЈА, РЕВИТАЛИЗАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА АРХЕОЛОШКОГ ЛОКАЛИТЕТА БЕЛО БРДО У ВИНЧИ



У оквиру капиталног пројекта Владе Републике Србије „Реконструкција, ревитализација и презентација археолошког локалитета Бело брдо у Винчи“, подразумева се уређење и заштита од штетног дејства вода реке Дунав, кроз радове на реконструкцији и изградњи обалоутврде, што ће омогућити дугорочну стабилизацију приобалног подручја и заштиту овог изузетно значајног културног добра.

ЈВП „Србијаводе“ спроводи инвеститорске активности на основу „Споразума о заједничкој реализацији радова на изградњи и реконструкцији обалоутврде у зони археолошког налазишта Бело брдо у Винчи“, који је закључен са Републичким заводом за заштиту споменика културе. Споразумом је предвиђена сарадња надлежних институција у циљу реализације пројекта који има како културолошки и историјски, тако и еколошки значај.

За потребе заштите простора археолошког налазишта Бело брдо у насељу Винча од великих вода реке Дунав, планира се реконструкција постојеће и изградња нових деоница обалоутврде, које ће значајно унапредити стабилност терена и смањити ризик од ерозије и поплава. Реализација пројекта водних објеката за уређење и заштиту од штетног дејства вода се спроводи у три фазе, уз примену савремених техничких решења и мера које обезбеђују трајну заштиту локалитета и његов даљи развој.





Санациони радови на реализацији прве фазе водних објеката за уређење и заштиту од штетног дејства вода десне обале реке Дунав у зони археолошког налазишта Винча-Бело брдо су завршени. Овим радовима се додатно обезбедила стабилност и степен заштите од великих вода. Извршена је санација оштећења на обалоутврди, израда армирано-бетонског зида, темељних стопа и формиран је плато са подлогом од бехатон плоча.

У складу са вишим потребама овог простора, како у погледу степена заштите, тако и у погледу намене предметног подручја, сам изглед водног објекта и обале уклопљен је у јединствену архитектонску целину.

По питању израде техничке документације за наредне фазе, израђен је Урбанистички пројекат и тренутно је у процедури потврђивања. Након његове потврде, стећи ће се услови за даље активности у процедури исходавања грађевинске дозволе за реализацију друге фазе

Прва фаза: активности у оквиру ове фазе обухватају техничку припрему за спровођење инвестиционих активности на уређењу и заштити од штетног дејства у дужини од **770 m** и санационе радове на делу постојећег водног објекта у дужини од 200 m, чија је стабилност услед испирања и великих вода реке Дунав угрожена.

Друга фаза: уређење од ушћа реке Болечице до **440 m** где су почетни радови планирани за јесен 2024. године.

Трећа фаза: обухвата узводни део обалоутврде у односу на прву фазу. Ова фаза слично као и друга треба да садржи изградњу нове обалоутврде као и партерног уређења. Ова фаза дефинисана је на стационажи од **630 km** до **840 km** од ушћа Болечице.





ИЗГРАДЊА БРАНЕ СА АКУМУЛАЦИЈОМ „АРИЉЕ – ПРОФИЛ СВРАЧКОВО“

Брана са акумулацијом „Ариље - профил Сврачково“ представља значајан капитални пројекат у Републици Србији чија је примарна намена да осигура сигуран извор водоснабдевања за град Чачак и општине Горњи Милановац, Лучани, Ариље и Пожега. Брана са акумулацијом гради се на профилу „Сврачково“ реке Рзав који се налази **8,5 km** узводно од Ариља, а радови на изградњи овог објекта започети су 2012. године.

Поред основне намене везане за водоснабдевање, предвиђено је коришћење бране за производњу електричне енергије, за осигуравање гарантованог еколошког минимума низводно од бране „Ариље - профил Сврачково“, као и за прихватање поплавног таласа.

Планирана насута брана је висине 68m и спада у категорију високих брана. Изградњом бране формира се акумулација укупне запремине од **27 милиона m³**, са корисном запремином од **19,3 милиона m³**, чиме се обезбеђује **1200 l/s** воде за пиће за становништво.

Део воде из будуће акумулације користиће се за производњу електричне енергије у прибранској хидроелектрани „Ариље“ инсталисане снаге **7,14 MW**. Укупна годишња производња будуће ХЕ биће око **22,07 mGWh**. Предвиђена количина воде за испуштање гарантованог еколошког минимума низводно од профила бране износи **860 l/s**.



Основни подаци о објекту:

- висина бране - **68 m**
- кота круне бране - **423.60 mnm**
- ширина бране у круни - **8 m**
- кота круне шахтног прелива - **418,20 mnm**
- запремина акумулације - **27 милиона m³**
- површина акумулације на коти **418,20 mnm** - **139 ha**
- највећа дубина акумулације при коти **418,20 mnm** - **54 m**
- висина шахтног прелива износи **45 m**, пречник преливне ивице **26,60 m**, дужина опточног тунела је **250 m** и пречника **8,5 m**
- висина водозахватне куле – **58 m** и пречника **6,5 m**
- дужина тунела за водоснабдевање – **127 m**

У оквиру реализације пројекта „Изградња бране са акумулацијом „Ариље - профил Сврачково“ завршени су радови на скретању реке Рзав кроз оптични тунел, након чега су уследили радови на ископу и насипању предбране и бране који су у току.

Током 2023. године, акценат на извођењу радова био је на санацији клизишта изнад слапишта, како би се омогућило извођење даљих радова на прелазној деоници. Осим наведених, изведени су радови на шахтном преливу и оптичном тунелу, док је објект водозахватне куле са монтираном пасарелом завршен. Такође, у претходном периоду изведено је инјектирање инјекционе завесе на брани, а завршена је изградња прелазне деонице (излаз из оптичног тунела), чије је извођење представљало предуслов за скретање реке Рзав. У току је изградња шахтне затварачнице енергетског тунела, а планирано је и инјектирање енергетског тунела.



Реализовани радови до сада:

инјекциони радови на објектима
пробијени сви тунели (водозахватни,
темељни, енергетски и оптични тунел)
радови на изградњи оптичног тунела
радови на изградњи шахтног прелива
радови на изградњи водозахватне куле са
тунелом за водоснабдевање, водозахватом
и темељним испустом
припремни радови на изградњи привредног
и стамбеног насеља
набавка, транспорт и уградња
хидромашинске дела опреме
извођење истражних радова са приступним
путевима за потребе изградње додатног
преливног објекта на десној обали реке
Рзав
радови на санацији клизишта изнад
слапишта
изградња узводног загата скретање реке
кроз оптични тунел

Планирани радови:

- наставак изградње насуте бране са централним глиеним језгром, двослојним филтерима и потпорним деловима од ваљаног камена
- радови на инјекционој завеси која се изводи из галерије за потребе заптивања стенске масе у фундаментима бране
- наставак изградње инјекционе и аерационе дренажне галерије
- завршни радови на водозахватној кули за потребе водоснабдевања и захватање воде из акумулације, уз селективно захватање воде са 3 нивоа помоћу табластих клизних затварача, са капацитетима водозавхвата од $2.5 \text{ m}^3/\text{s}$
- радови на тунелском захвату за потребе мале хидроелектране
- наставак радова на изградњи шахтне затварачнице
- радови на завршетку изградње шахтног прелива
- завршни радови на санацији клизишта
- радови на изградњи цевовода сирове воде
- радови на изградњи прелазне деонице и слапишта
- изградња објекта хидроелектране
- изградња додатног прелива у десном боку
- радови на чишћењу акумулације
- антиерозивни радови у сливу
- заштита цевовода сирове воде од ерозије
- уређење депоније за одлагање материјала добијеног чишћењем акумулације
- изградња командне зграде акумулације
- изградња објекта за хлорисање сирове воде
- израда завршног слоја приступних путева С1, С2 и С3



Тип преливног објекта за евакуацију великих вода који је предвиђен техничким решењем је шахтни прелив. Шахтни прелив као и оптички тунел димензионисани су на поплазни талас десетохиљадугодишњих великих вода. Осим примарног преливног објекта планирано је извођење радова на изградњи додатног преливног објекта (бочни прелив) у десном боку реке Рзав.

Током 2024. године, највећи акценат на извођењу радова био је посвећен завршетку прве две кампаде прелазне деонице и слапишта. Поред тога, започели су радови на скретању реке, укључујући ископ и насыпање тела предброне и бране. Извршен је и део радова на изградњи инјекционе и аерационо-дренажне галерије, као и на изградњи шахтне затвараонице.

Вредност радова: 5.307.460.432 РСД

Брана „Ариље – профил Сврачково“ од изузетног је значаја за овај део Србије, јер ће по завршетку обезбедити чисту пијаћу воду за преко **500.000 становника** околних општина, а осим снабдевања водом имаће и функцију прихватања поплавног таласа и производње електричне енергије.



ИЗГРАДЊА СИСТЕМА ЗА НАВОДЊАВАЊЕ „РЕСАВСКА ЦЕЛИНА“

Према подацима из документа „Наводњавање у Србији“, око три четвртине укупних површина предвиђених за наводњавање, као и готово 99,9% фарми које користе системе за наводњавање, ослања се на неки облик индивидуалног наводњавања или самосталног водоснабдевања.

Застарели и неефикасни системи представљају главну препреку ефикасности и одрживости система за наводњавање, како у погледу наводњавања површина, тако и у погледу заштите животне средине.

Услед све већег утицаја климатских промена на развој наводњавања на подручју Републике Србије, започета је реализација пројекта „Програм за отпорност на климатске промене и наводњавање у Србији-фаза 1“, који се финансира из кредита Европске банке за обнову и развој (EBRD). Овај пројекат обухвата изградњу система за наводњавање на територији општина Свилајнац и Неготин.

Ресавска целина обухвата подручје дуж тока реке Ресаве, низводно од насеља Суботица, закључно са насељем Луковица, у општини Свилајнац и укупна површина која је предвиђена за наводњавање износи **1100 ha**.

Пројектно-техничком документацијом овог система за наводњавање, дефинисан је и разрађен концепт развоја наводњавања који почива на комбинованом коришћењу вода два изворишта: подземним водама Ресавског алувијона којима је предвиђено наводњавање површине од око **330 ha** и успореним површинским водама Ресаве којима ће се наводњавати око **700 ha**.

Систем за наводњавање Ресавске целине састоји се од три подсистема, где се сваки понаособ снабдева водом из своје акумулације преко посебне црпне станице. Предвиђена је изградња три врећасте бране које би омогућиле акумулацију воде за наводњавање.



Реализовани радови:

Цевовод

- изведени су радови на изградњи цевовода на сва три подсистема



Бунари

- извршена изградња и тестирање свих **13** бунара



Реализовани радови:

Преграда 1

- темељ гумене бране и изградња рибље стазе
- постављање дробљеног камена у бетон дуж рибље стазе и преграда на рибљој стази



Преграда 2

- шахт мерача протока - грађевински радови на шахту мерача протока и инсталацију механичке опреме за шахт мерача протока
- радови на изградњи армиранобетонске темељне плоче за постављање контејнера и постављање контејнера
- инсталација пумпи и механичке опреме у контролној комори пумпне станице



Реализовани радови:

Преграда 3

- радови на изградњи преграде и делу зидова рибље стазе;
- део грађевинских радова на станици за пумпање и контролу;



До сада је реализовано **57,26%** од уговорене вредности. Радови које је потребно реализовати до краја углавном се односе на уградњу опреме, која вуче преостали део инвестиција. Успешном заједничком сарадњом свих учесника пројекта, радови који су до сада изведени, реализују се сходно предвиђеној динамици извођења радова.

Циљ пројекта је унапређење система за наводњавање и повећање отпорности земљишта на климатске промене, ради повећања приноса усева као и повећања одрживости квалитета пољопривредних производа.

Почетак радова

24.04.2023. године

Предвиђени рок за завршетак радова

24.04.2025. године

Финансијер:

EBRD (Европска банка за обнову и развој)

Инвеститор:

ЈВП „Србијаводе“

Уговорена вредност радова:

7,698,479 евра



МОДЕРНИЗАЦИЈА ЦРПНИХ СТАНИЦА У СРБИЈИ УЗ ПОДРШКУ ФРАНЦУСКЕ РАЗВОЈНЕ АГЕНЦИЈЕ (AFD)

Након обиласка терена, одржан је састанак на коме су присуствовали сви учесници пројекта, односно представници Француске развојне агенције, ЈВП „Србијаводе“, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичке дирекције за воде, ЈВП „Воде Војводине“ и консултантске фирме „Safeg“, а у циљу усаглашавања даљих активности на пројекту.

На састанку је било речи о прегледу плана набавки, завршетку процене заштите животне средине, укључујући опис различитих нивоа заштите (споменик природе, специјални резерват природе), детаљима утицаја пројекта на заштићена подручја и мере ублажавања.

Пројекат модернизације црпних станица значајно ће побољшати водопривредни сектор у Србији, док ће функционисање система за наводњавање обезбедити велике бенефите у пољопривреди у условима климатских промена и све чешћих суша.

Током дводневне посете представници ЈВП „Србијаводе“ заједно са представницима Француске развојне агенције (AFD) обишли су локације црпних станица предвиђених за модернизацију у оквиру Пројекта „Национални инвестициони програм модернизације црпних станица за енергетски ефикасан систем одводњавања и наводњавања“.

Пројекат ће бити финансиран из средстава зајма Француске агенције за развој и обухватиће **54 црпне станице** које су у надлежности ЈВП „Србијаводе“. Модернизација и аутоматизација хидромелиорационих система и постојећих црпних станица допринеће унапређењу сектора вода.

Пројекат има за циљ и смањење трошкова управљања и одржавања објеката применом савремене информационо-телекомуникационе инфраструктуре која омогућава даљински надзор и управљање црпним станицама, као и постизање унификације њиховог изгледа.



САНАЦИЈА И ЧИШЋЕЊЕ ОБАЛЕ РЕКЕ САВЕ ОД БЛОКА 45 НИЗВОДНО

Поводом обележавања Међународног дана планете Земље, ЈВП „Србијаводе“ спровело је акцију чишћења шеталишта и приобаља реке Саве, од 45. блока низводно у дужини од **500 m**. Тим радовима су споредне активности које су биле усмерене на чишћење, уклањање биљне вегетације, санацију мањих оштећења и измуљење реке Саве у одређеном делу њене акваторије.

Након уклањања одређених пловних објеката са предметне локације где су остале велике наплавине муља на терену, било је неопходно започети са њиховим уклањањем. У склопу прве фазе радова било је обухваћено и измуљивање око **27 565 m³** муља, након чега је дубина воде била за **2 m** повећана, чиме се омогућило да сви пловни објекти који остају на реци Сави буду безбедни, као и да сам изглед приобаља изгледа уредније и лепше.

Овим радовима је омогућена дислокација постојећих плутајућих објеката како би се извршило постављање по новом плану. Измуљењем акваторије приобаља леве обале реке Саве и уклањањем речног наноса побољшано је стање акваторије и приобаља на овом делу изграђеног насипа и обалоутврде.



Извођач радова:

ВПД „Регулације“ Сремска Митровица

Почетак радова:

31.02.2024. године

Завршетак радова:

24.10.2024. године

Вредност радова:

59.917.759 РСД



МОРАВСКИ КОРИДОР

Будући коридор аутопута Е-761, деоница Појате-Прељина, највећим делом пролази долином реке Западне Мораве. Дужина аутопута од Појата до Прељине је око **110 km**, док дужина тока реке Западне Мораве на овом потезу износи око **138 km**. Аутопут Е-761 је подељен на више сектора и секција (три сектора у оквиру којих постоји укупно девет секција).

Траса планираног аутопута се готово целом дужином налази у зони која је изложена плављењу великих вода реке Западне Мораве и притока, а на великој дужини директно је у додиру са речним током (на местима укрштања и у зонама где је траса аутопута близу речног корита). Због тога је било неопходно поред изградње аутопута, предвидети и хидротехничко уређење реке Западне Мораве, које има за циљ да се смање непожељни утицаји изградње аутопута на режим вода, као и утицаји реке Западне Мораве на аутопут.



Пројектима хидротехничког уређења реке Западне Мораве дефинисана су решења уређења водотока и приобаља којима се минимизирају негативни утицаји изградње аутопута на режим вода као и утицаји реке Западне Мораве на аутопут. Поред тога створена је могућност да се извођењем хидротехничких радова обезбеди и одређена количина материјала за извођење трупа аутопута.

Хидротехничко уређење реке Западне Мораве у оквиру Моравског коридора обухвата:

- изградњу **6 обалоутврда** укупне дужине **3,7 km**
- изградњу и реконструкцију **5 насипа** укупне дужине **21,7 km**
- изградњу 21-ог просека речне кривине укупне дужине **31,6 km**

Урађени су генерални пројекти за изградњу водних објеката за уређење, коришћење и заштиту од штетног дејства вода и рекултивацију терена у обухвату позајмишта и одлагалишта песковито – шљунковитог материјала за потребе изградње аутопута Е-761 Појате - Прељина „Моравски коридор“, која има за циљ да се кроз интегрално уређење позајмишта и одлагалишта материјала, смањи негативни утицај на животну средину и водни режим. При крају је израда Идејних решења, и измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене II фазе која је у процедури јавног увида.

Објекти хидротехничког уређења реке Западне Мораве на сектору 1 су у конструктивном смислу завршени. Радови на хидротехничком уређењу се у овом тренутку изводе на Сектору 2 и Сектору 3.

Инвеститор:

ЈВП „Србијаводе“ и Коридори Србије доо.

Пројектант:

ЈВП „Србијаводе“ и Институт „Јарослав Черни“

Извођач радова:

Bechtel Enka Uk Limited

САРАДЊА ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ И ШУМАРСКОГ ФАКУЛТЕТА: ПУТ КА ПРОФЕСИОНАЛНОМ ОСТВАРЕЊУ СТУДЕНАТА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Директор ЈВП „Србијаводе“ Горан Пузовић заједно са представницима предузећа, присуствовао је свечаном обележавању Дана Шумарског факултета Универзитета у Београду, који се традиционално обележава од 1920. године, у циљу прославе дуге историје и доприноса једне од најеминентнијих институција у области шумарства и еколошког инжењеринга у заштити земљишних и водних ресурса.

У оквиру обележавања 104. годишњице Шумарског факултета, потписан је Меморандум о сарадњи између ЈВП „Србијаводе“ и Шумарског факултета Универзитета у Београду, којим се успоставља оквир за пословно-техничку сарадњу између две институције, са фокусом на узајамну едукацију, научна истраживања, као и стручну праксу.

Сарадња ће обухватити размену знања и искустава уз заједничко учешће у пројектима, као и оспособљавање за самостални рад у струци. Том приликом, најбољој студенткињи генерације Шумарског факултета уручен је уговор о раду, што ће јој омогућити да у ЈВП „Србијаводе“ примени стечена знања са факултета, усавршавајући их кроз стручно ангажовање у области управљања водним ресурсима.





„Данас смо имали част да студенткиња генерације добије уговор о раду у нашем предузећу, чиме се пружа шанса младим образованим људима да се запосле у јавним предузећима основаним од стране Владе Републике Србије и граде свој будући живот. Ова корелација показује да држава има своје упориште у научним институцијама, омогућавајући младим школованим кадровима да раде у државним установама и јавним предузећима.

За разлику од тога, појединци који се крију иза имена Шумарског факултета и износе разне дезинформације, користе ту установу за изношење личних политичких ставова који немају утемељење ни у држави, ни у науци. Кроз овај вид комуникације и сарадње трудићемо се да јавност потпуно информишемо и дајемо праве информације о свему ономе чиме се држава бави“—истакао је директор ЈВП „Србијаводе“ Горан Пузовић.



Декан Шумарског факултета, проф. др Бранко Стајић, изразио је захвалност на дугогодишњој сарадњи и истакао да овај корак представља значајан подстицај за младе стручњаке, као и пример успешне сарадње између образовних институција и јавних предузећа, која ће овим бити подигнута на виши ниво.

Корелација између ЈВП „Србијаводе“, као водеће институције у области водопривреде, и Шумарског факултета, као високообразовне установе са дугом традицијом у области заштите водних ресурса, је веома значајна и вишеструка, јер оба сектора раде на очувању природних ресурса, смањењу ризика од поплава и ерозије и одрживом управљању водама.

ЈВП „Србијаводе“ наставља да проширује круг партнера међу образованим институцијама. Потписивањем овог Меморандума, постављени су темељи за успостављање сарадње која ће допринети развоју и унапређењу водопривреде и шумарства у Србији.



МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА ВОДАМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Међународна сарадња Републике Србије у области вода представља један од најважнијих аспеката унапређења одрживог управљања водним ресурсима, заштите животне средине и смањења ризика од екстремних временских појава, као што су поплаве и суше. Истовремено, ова сарадња значајно доприноси постизању глобалних циљева одрживог развоја и прилагођавању климатским променама.

Република Србија активно ради на усаглашавању своје водне политике са европским стандардима, укључујући примену кључних директива као што су Оквирна директива о водама и Директива о управљању ризицима од поплава. Усклађивање са овим прописима омогућава унапређење еколошког и хемијског стања вода, а истовремено обезбеђује приступ фондовима Европске уније за реализацију стратешких пројеката у области водопривреде.

На регионалном нивоу, Република Србија је активан члан Међународне комисије за заштиту реке Дунав (ICPDR - *International Commission for the Protection of the Danube River*) и Међународне комисије за слив реке Саве (ISRBC - *International Sava River Basin*). Сарадња у оквиру ових комисија фокусирана је на решавање транснационалних изазова у управљању водним ресурсима, као што су:

- унапређење размене информација и заједничко управљање сливовима река
- координација у случају елементарних непогода, укључујући поплаве и суше
- улагање у модернизацију инфраструктуре и заштиту екосистема
- подршка регионалним иницијативама за одрживи развој

Као кључни представник Републике Србије у области водопривреде, ЈВП „Србијаводе“ активно учествује у раду експертских група ICPDR и ISRBC, које се баве техничким, правним и еколошким аспектима управљања водама. У текућем периоду, значајан акценат стављен је на:

- примену нових технологија за мониторинг и управљање водним ресурсима
- развоју и имплементацији пројеката као што су заштита од поплава и оптимизација коришћења вода
- едукацијама запослених кроз размену знања са међународним партнерима

Током 2024. године, успешно су реализовани састанци експертских група ICPDR и ISRBC, као и заједничке иницијативе усмерене на израду дугорочних планова управљања сливовима река Дунав и Сава. Посебан акценат био је на унапређењу система за рано упозоравање на ризике од поплава, који је важан за заштиту живота и имовине грађана. Међународна сарадња у области вода остаје један од главних приоритета ЈВП „Србијаводе“ и Републике Србије. Ова сарадња доприноси изградњи капацитета за одрживо управљање водама, јачању веза са партнерима у региону и шире, као и остварењу глобалних циљева заштите водних ресурса за будуће генерације.





ОБЕЛЕЖЕНО 20 ГОДИНА МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА РЕКЕ ДУНАВ

Поводом обележавања 20 година Међународног дана реке Дунав, ЈВП „Србијаводе“ у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичком дирекцијом за воде, Институтом „Јарослав Черни“ и Музејом науке и технике у Београду, организовало је догађај који је обухватио пловидбу бродом на реци Дунав, а током које су представљени међународни пројекти од великог значаја за цео регион дунавског слива.

Свечаности су присуствовали бројни званичници, представници Министарства заштите животне средине, Агенције за управљање лукама, Дирекције за водне путеве, као и представници Сектора за ванредне ситуације, речне полиције и других релевантних институција. Присутни су имали прилику да чују о кључним међународним пројектима и иницијативама које су од виталног значаја за очување и одрживо управљање дунавским сливом.



ЈВП „Србијаводе“ традиционално организује прославу Дана Дунава са циљем да кроз различите активности учествује у подизању свести о значају очувања природних богатстава, са посебним акцентом на речне системе. Током пловидбе, најмлађи су кроз интерактивне радионице подучавани о значају очувања река у склопу којих су са инжењерима ЈВП „Србијаводе“, на креативан начин, учили о битним појмовима као што су реке и поплаве. Деца су такође, током пловидбе, имали прилику да посете изложбу „Са београдских река“ ауторке Гордане Каровић, што је допринело њиховом бољем разумевању историје и значаја река за локалну заједницу. Догађај је употпуњен класичним музичким наступом инспирисаним Дунавом, који је посетиоцима пружио незаборавно искуство и подсетио на културно и природно богатство ове реке.

Обележавање 20 година Међународног дана реке Дунав још једном је потврдило посвећеност ЈВП „Србијаводе“ унапређењу међународне сарадње, одрживом управљању водним ресурсима и едукацији грађана о значају очувања нашег водног наслеђа.



DANUBE WATER BALANCE

Пројекат „Danube Water Balance“ има за циљ јачање сарадње међу подунавским земљама у области управљања водама. Основа ове сарадње је Конвенција у области заштите и одрживог коришћења реке Дунав, а која има за циљ испуњавање Оквирне директиве о водама ЕУ у свим подунавским земљама укључујући и државе које нису чланице Европске уније. Пројекат се финансира из Interreg фонда и кофинансира из фондова Европске уније.

Пројекат је усклађен са потребама региона које се односе на пораст коришћења воде, смањење залиха површинских и подземних вода, као и изазове климатских промена који доводе до суша и екстремних хидролошких појава. Из свега овога се јавила потреба за развојем модела водног биланса који укључује цео слив, с посебним фокусом на подсливове као што су Тиса, Морава, Дрина и Горња Сава.

Тренутни акценти пројекта усмерени су на унапређење управљања водним ресурсима кроз иновативне приступе и изградњу капацитета. Једна од главних компоненти је израда модела водног биланса, који интегрише податке о површинским и подземним водама, уз примену климатских сценарија како би се предвидели будући изазови у управљању водним ресурсима. Поред тога, значајна пажња посвећена је унапређењу система управљања подацима, кроз развој отворених приступа за њихово прикупљање, валидацију и визуализацију, чиме се омогућава већа транспарентност и ефикасност у раду.

Interreg
Danube Region



Co-funded by
the European Union



Пројекат укључује и едукативне активности, које се спроводе у виду обука за различите групе стручњака. Циљ ових активности је ширење знања и примена најбољих пракси у управљању водним ресурсима.

Што се тиче последњих активности у оквиру пројекта, одржан је други пројектни састанак Danube Water Balance пројекта 09. и 10. октобра 2024. године, који је окупио представнике партнерских организација и стратешких партнера. Главни циљ састанка био је консолидовање сарадње и решавање изазова у процесу имплементације пројекта.



Састанку су присуствовали представници партнерских организација и стратешких партнера, као и лидер партнери – Генерална дирекција за управљање водама из Будимпеште и ЈВП "Србијаводе" испред Републике Србије. Основни циљ састанка био је разматрање тренутних изазова у имплементацији пројекта, као и даља консолидација сарадње и координације међу свим партнерима. Представници Србије, Мађарске, Словеније и Хрватске представили су активности на пилот сливовима река Дрине, Мораве, Тисе и Саве, са посебним акцентом на прикупљање података и валидацију модела.

Следећи пројектни састанак планиран је за децембар 2024. године у Софији чија ће тема бити „Training of the trainers“.



ПРЕДСТАВНИЦИ ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ НА МЕЂУНАРОДНОМ САМИТУ О БЕЗБЕДНОСТИ ВОДЕ У БОРДОУ

Међународни самит о безбедности воде са фокусом на тему „повећање отпорности у управљању сливовима усред климатских промена“, одржан је у Бордоу, у Француској.

Дванаеста Међународна генерална скупштина, организована од стране Међународне мреже сливских организација (INBO), која је овом приликом обележила своју 30. годишњицу, фокусира се на интегрисано управљање водним ресурсима и сливовима.

Више од 400 учесника из 65 земаља, међу којима су били и представници ЈВП „Србијаводе“ испред Републике Србије састали су се како би разменом знања и искустава допринели развоју практичних и ефикасних решења у циљу обезбеђивања одрживог приступа водним ресурсима у довољној количини и квалитету за здравље људи и екосистема од којих зависе наша друштва.

На свечаном отварању, учесницима самита обратили су се градоначелник Бордоа Пјер Урмик, Ален Расет-председник регије Нова Аквитанија, Лојик Фошон-председник Светског водног савета и Низар Барака, министар и председник INBO-а, који су нагласили да се на свим континентима водни ресурси суочавају са све већим притисцима економске активности, раста становништва и урбанизације.



Низар Барака, министар и председник INBO-а



Директор ЈВП „Србијаводе“ Горан Пузовић имао је прилику да разговара са министрима за воде Републике Сенегал др Шеих Тидијан Диеје и Краљевине Мароко Низар Барака на тему климатских промена и њиховог утицаја, као и да представи системска решења Републике Србије, кроз конкретне пројекте који се спроводе у циљу ублажавања последица климатских промена.

Учесници самита представили су стратегије прилагођавања управљања водним сликовима услед климатских промена, улогу екосистема у очувању квалитета воде, укључености заинтересованих страна и коришћење нових технологија у управљању водом.

Самит је био значајна прилика да се разговара о глобалним стратегијама управљања водама, посебно поводом 60. годишњице Закона о водама који је поставио темеље за формирање Комитета за сликове и Агенција за воду. Ова прекретница наглашава постигнућа у управљању водама и отвара могућности за иновативна решења и бољу координацију водних ресурса.



др Шеих Тидијан Диеје, министар за воде Републике Сенегал



Биргит Вогел, извршни секретарка ICPDR





ОДРЖАНА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА „10 ГОДИНА НАКОН ПОПЛАВА 2014. ГОДИНЕ”

Међународна конференција „10 година након поплава 2014. године”, организована од стране УНДП-а уз подршку Европске уније, одржана је у хотелу Мона Плаза у Београду.

Конференцију је организовао Програм Уједињених нација за развој (УНДП) у Србији, уз подршку ЕУ и окупио представнике и представнице влада, развојних и међународних партнера, као и доносиоце одлука у области финансирања ризика од катастрофа са Западног Балкана, с циљем да се ојача регионална сарадња у изградњи отпорности на катастрофе, посебно у контексту евроинтеграција земаља региона.

Догађају је присуствовало више од 20 говорника из Србије и региона, који су се осврнули на напредак остварен у смањењу ризика од катастрофа деценију након поплава. Након уводног обраћања Њ.Е. Емануела Жиофреа, амбасадора и шефа Делегације Европске уније у Републици Србији, уследили су тематски панели током којих су говорници дискутовали о кључним постигнућима, изазовима и могућностима за јачање отпорности на ризике изазване климатским променама.





Поплаве 2014. године представљале су важну прекретницу за унапређење система, што је праћено значајним улагањима у припремљеност и отпорност на природне катастрофе на националном нивоу.

Један од главних панелиста, поред начелника Сектора за ванредне ситуације Луке Чаушића, био је директор ЈВП „Србијаводе“ Горан Пузовић, који је током свог излагања говорио о предузетим мерама ЈВП „Србијаводе“ и пројектима који се спроводе у циљу ублажавања последица климатских промена.

Промене климе, као и ризици и последице које оне носе, присутни су широм планете, чему сведоче и недавни поплазни догађаји који су захватили централну Европу. Србија није изузетак, јер се екстремни временски догађаји све чешће понављају, а поплазни таласи нису изостали скоро ниједне године у последњем периоду. Захваљујући Влади Републике Србије и међународним изворима финансирања који су издвојили значајна средства, ЈВП „Србијаводе“ је у периоду 2014-2024. године реализовало преко **750 пројеката** и **28 великих инвестиција** којима је систем заштите од поплава значајно унапређен.

Он је истакао да су у протеклој деценији остварене системске промене и да једино константним улагањем у водопривреду могу бити ублажене штетне последице све израженијих климатских промена.

Кроз излагања представника из региона, наглашен је значај регионалне сарадње и размене знања, а као закључак конференције се истиче проналазак системских решења кроз конкретне пројекте и иницијативе улагања у превенцију.



РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА „PUBLIC UTILITIES FOR ALL – RENEW“

Регионална конференција под називом „Public Utilities For All – RENEW“ одржана је 4. и 5. јуна у хотелу „Метропол“ у организацији удружења за комуналне делатности Привредне коморе Србије, и први је догађај овог формата који се организује за област комуналних делатности.

Конференција је окупила стручњаке из јавног и приватног сектора, представнике академске заједнице и цивилног друштва из Србије, Словеније, Хрватске, Македоније, Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине. Поред питања од значаја за област комуналних делатности, најновијих трендова, изазова и решења, током конференције су одржани и посебни панели и тематске расправе.



Представници ЈВП „Србијаводе“ узели су активно учешће на тематском делу „Вода, ресурс 21. века“ и „Вода и климатске промене“ током којих су идентификовани кључни проблеми са којима се суочава водопривреда, као и смернице за будуће акције и политике. Др Јелена Пузовић, руководилац сектора за односе са јавношћу и међународну сарадњу говорила на тему климатских промена, њиховог утицаја, ризика и кроз своје излагање указала на значај прилагођавања на климатске промене у стратешком планирању инвестиција.

Када говоримо о утицају климатских промена у Републици Србији, последњи година суочили смо се са неколико значајних екстремних климатских акцидентата који су проузроковали значајан материјалне последице, као суше из 2012. године и поплава из 2014. године. Препознајући значај борбе против климатских промена, Влада Републике Србије и ЈВП „Србијаводе“ предузимају адекватне мере како би успешно одговорили на изазове који су пред нама.

О овим активностима ЈВП „Србијаводе“ говорио је Дарко Јањић, извршни директор за заштиту од штетног дејства представљајући начине на које ЈВП „Србијаводе“ делује превентивно са идејом да спречи поплаве и предупреди узроке које доводе до поплава, као и бројне пројекте за наводњавање, чиме се повећава пољопривредни капацитет и унапређује заштита од штетних последица све чешћих сушних периода. Данашњим темама, адекватно је обележен и Светски дан животне средине, који ове године има слоган „Наша Земља, наша будућност. Ми смо генерација обнове“.

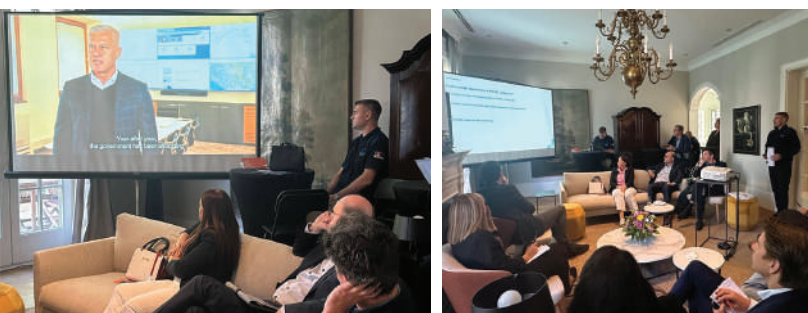


НА ПОЗИВ АМБАСАДЕ КРАЉЕВИНЕ ХОЛАНДИЈЕ ИНЖЕЊЕРИ ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ ПРЕДСТАВИЛИ СИСТЕМ ОДБРАНЕ ОД ПОПЛАВА У СРБИЈИ

ЈВП „Србијаводе“ је на позив Амбасаде Краљевине Холандије у Србији учествовало на догађају који је окупио бројне холандске компаније са експертизом у сектору водопривреде чији је фокус на заштити од штетног дејства вода, као и пречишћавању отпадних вода. Поред наведених, присуствовали су и представници UNDP, EBRD, WBIF и Европске уније који су представили своје активности у превенцији од поплава.

Инжењери ЈВП „Србијаводе“ су овом приликом представили SCADA систем за даљинско управљање и надзор над хидротехничким објектима, као и радове изведене у оквиру Регионалног надзорног центра РНУ Колубара. Овим су представљени постигнути резултати у водопривреди Србије од 2014. године до данас, са посебним акцентом на утицај климатских промена које су све израженије и присутније у нашу земљу.

Како се скоро трећина територије Краљевине Холандије налази испод нивоа мора, уз помоћ бројних ветрењача, насипа и брана, али и многих великих пројеката који су осмишљени и грађени како би се вода држала под контролом, холандске компаније познате су по свом дугогодишњем искуству у заштити од спољашњих и унутрашњих вода. Ово је била прилика да се упознају са нашим системом управљања водама, мерама које смо предузели и које примењујемо, као и проблемима са којима се суочавамо због све учесталијих временских непогода.



Након представљања наших пројеката, учесници скупа су обишли црпне станице „Макиш“ и „Забрешке ливаде“, где су упознати са изведеним радовима и начином функционисања SCADA систем који омогућава праћење, даљинску контролу и управљање системом пумпи из Командног центра ЈВП „Србијаводе“, што омогућава доношење правовремених одлука приликом поплавног таласа.

Овај догађај је осмишљен као прилика за стручну размену знања и искустава у сектору водопривреде, са циљем јачања сарадње и подстицања будућих пројеката у области заштите од поплава и управљања водним ресурсима. ЈВП „Србијаводе“ већ дуги низ година успешно сарађује са Краљевином Холандијом, а овај догађај представља још један корак ка заједничком проналажењу решења у суочавању са изазовима климатских промена.

ЈВП „СРБИЈАВОДЕ“ НА ГОДИШЊЕМ СТРУЧНОМ СКУПУ „GDI SOLUTIONS DAY 2024“

„GDi Solutions Day“ конференција коју компанија GDi Solutions организује на годишњем нивоу и која окупља велики број стручњака из јавног и приватног сектора одржана је данас у Сава Центру.

У оквиру прве пленарне сесије говорило се о изазовима данашњице и могућностима њиховог превазилажења, а затим је представљена палета најновијих софтверских решења за унапређење пословних процеса. Током конференције представљени су напредни GDi Ensemble производи, технолошке платформе и решења за кључне пословне процесе. Уједно се радило на заједничком истраживању најновијих пословних и технолошких трендова. Поред тога, догађај пружа прилику да се повежете са својим колегама, као и да разговарате са нама о вашим тренутним и будућим пословним потребама. На конференцији су, кроз презентације представљена искуства корисника GDi производа која су им помогла да убрзају дигитализацију и аутоматизацију свог пословања, смање трошкове, повећају продуктивност и транспарентност.

ЈВП „Србијаводе“ је претходних година остварило успешну сарадњу са компанијом GDi Solutions и у оквиру оперативног пословања фирме, као и за потребе израде планова и програма развоја имплементиран је Esri ArcGIS софтвер. Као пример добре праксе представници ЈВП „Србијаводе“ представили су Регистар водних објеката, као интегрални део ГИС-а за сва надлежна водна подручја.

Како прописани обрасци катастра не пружају свеобухватан ниво података о водним објектима, а имајући у виду њихове специфичности и разноврсност ЈВП „Србијаводе“ је спровело низ активности на унапређењу начина вођења ових података кроз Регистар водних објеката.

У Регистру водни објекти су разврстани у 6 категорија, приказани са већим нивоом техничких података и детаљном презентацијом кроз ГИС са приказом катастарско-топографских планова, ортофото снимака и других података интегрисаних у ВИС. У циљу сталног унапређења кадровских и пословних капацитета, ЈВП „Србијаводе“ је велики део пословних процеса у потпуности дигитализовао и све више услуга из своје надлежности пружа у електронском облику.

Дигитализација и развој информационих технологија су неповратан процес који ће у будућности утицати на ефикасност сваке установе, а посебно у организацији посла у ванредним околностима.





ЈАЧАЊЕ ТИМСКОГ ДУХА НА РАДНИЧКО-СПОРТСКИМ ИГРАМА

Радничко - спортске игре водопривреде Србије, покренуте 1995. године имају дугу традицију и одржале су се 27. годину за редом у Кладову од 02. до 06. октобра 2024. године, под организацијом ЈВП „Србијаводе“. Овом приликом, окупљено је близу 500 учесника из ЈВП „Србијаводе“, ЈВП „Воде Војводине“ и других водопривредних предузећа из целе Србије.

Овај догађај представља јединствену прилику за запослене да се окупе ван пословног окружења и промовишу здраве животне навике. Током пет дана трајања игара, учесници су имали прилику да се надмећу у спортским дисциплинама, али и да размене искуства, идеје и планове за будуће активности.

Посебан део игара био је 17. стручни семинар „Кап по кап – више знања“, на којем су се окупили водећи стручњаци из водопривреде. Семинар је понудио платформу за размену знања о новим технологијама и иновацијама у овој области, отварајући простор за дискусију о изазовима и новим решењима.

Спортски део програма укључио је 25 екипа, које су се такмичиле у различитим дисциплинама, подстицајући тимски дух и заједништво. ЈВП „Србијаводе“ континуирано ради на развијању и неговању односа међу својим запосленима, а овакав концепт носи са собом велику важност и поруку, како би се одржао здрав такмичарски и тимски дух и на тај начин остварио заједнички успех на свим пољима.



Одржан 17. стручни семинар “Кап по кап – више знања” у Кладову

У оквиру 27. радничко - спортских игара водопривреде Србије традиционално је организован и стручни семинар 17. по реду „Кап по кап - више знања“.

Овогодишњи семинар обележило је излагање 21 стручног рада инжењера из ЈВП „Србијаводе“, ЈВП „Воде Војводине“ @jvp_vodevojvodine и водопривредних предузећа из целе Србије, који су се бавили актуелним темама из области водопривреде.

Посебан акценат је стављен на јачање институционалних капацитета за смањење угрожености и ризика изазваних климатским променама, као и представљање мера за прилагођавање на измењене климатске услове. Представљени су пројекти који се најпре спроводе у циљу смањења ризика од поплава и ублажавања њихових последица, као и бројни пројекти за наводњавање, чиме се повећава пољопривредни капацитет и унапређује заштита од штетних последица све чешћих сушних периода.



Поред ових тема, кроз излагања истакнут је и значај успостављања ефикасне сарадње и координације свих надлежних институција, како на националном, тако и на међународном нивоу. Представљена су бројна техничка и иновативна решења, активности на унапређењу пословања и приказани примери добрих пракси.

Семинар „Кап по кап – више знања“ представља важан догађај за размену знања и искустава стручњака из исте области, како би се сагледали сви аспекти из области водопривреде, али и други друштвени аспекти који ће унапредити рад и функционисање једног система и пружити присутнима едукацију и смернице за даљи развој.

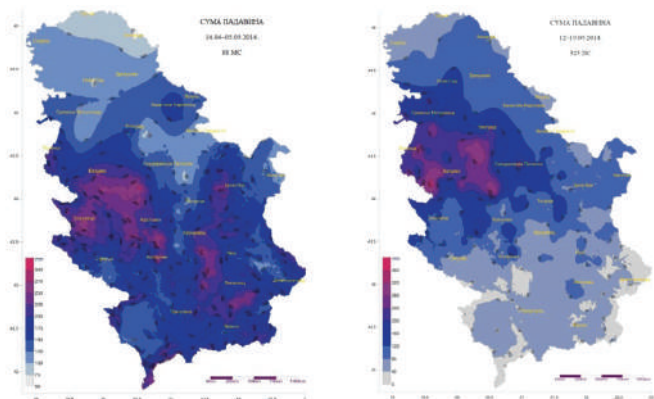
МОБИЛНИ СИСТЕМИ ЗА ОДБРАНУ ОД ПОПЛАВА



Управљање ризицима од поплава састоји се од разматрања могућих сценарија, процене угрожености и анализе потребних мера за заштиту одређеног подручја. Ово представља циклчан процес који, након сваког поплавног догађаја и извршене експертске анализе, може довести до нових сазнања и потребе за новим мерама.

Катастрофалне поплаве из 2014. године значајно су промениле приступ сагледавању разорне моћи поплава и њихових последица на друштво, привреду и животну средину, а како су поплавни догађаји нешто непредвидиво и њихова појава остаје у домену случајности, није могуће у потпуности сагледати све ризике од поплава и њима управљати тако да се опасност од изливања водотока у потпуности отклони.

Поплавни догађај из 2014. године, указао је на значајну промену хидролошких околности. Ова појава, као очигледна последица климатских промена, али и значајног антропогеног деловања које доводи до деградације животне средине, довела је до измењеног хидролошког стања на сливовима река.



Климатске промене су несумњиво присутне, и њихов негативан утицај на сектор водoprивреде огледа се у два аспекта. Укупна годишња количина падавина на територији наше државе се није драстично променила, међутим, расподела падавина јесте. Један проблем представљају огромне количине вода које падну у врло кратком временском интервалу, други проблем је сасвим супротне природе, по завршетку сезона интензивних падавина, наступају периоди великих суша



Република Србија је већим делом своје површине изразито брдско-планинског рељефа, који карактерише велики број бујичних водотокова, недовољног капацитета за прихватање падавина измењених интензитета. Прекомерна сеча шума, све већа површина под водонепропусним материјалима доводе до значајне промене коефицијента отицаја. Осим овог проблема, градња уз саму обалу реке, али некада и у самом кориту смањује пропусну моћ корита, што проузрокује локална изливања и стварање успора.

Све наведено, доводи до закључка да је потребно хитно сагледавање проблема и планирање низа активности на отклањању ових последица, како би градови и друга насељена места били заштићени од будућих катастрофалних поплава.

Предлог решења за изградњу додатног степена заштите

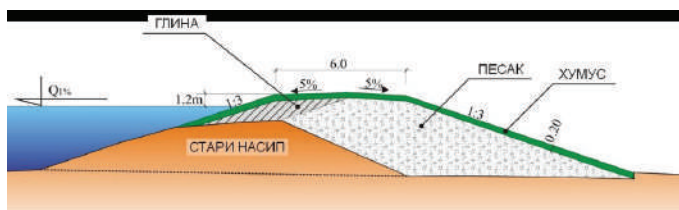
Ако изузмемо активне мере, као што су радови на горњим деловима слива, чиме се ублажава „пик“ поплавног таласа и на решење проблема гледамо искључиво кроз изградњу нових и реконструкцију постојећих систем, можемо да размотримо неколико приступа приликом пројектовања и планирања. Основа решења проблема своди се на подизање корисне висине заштитних објеката до нивоа великих вода предвиђеног повратног периода са додатком резервне висине, чиме би био испуњен предвиђени степен заштите.





Решење овог проблема може бити сагледано кроз традиционалне методе изградње надвишења и реконструкције система, које угрубо подразумевају једноставно повећавање габарита објеката. Ова метода подразумева изградњу насипа, армирано-бетонских зидова, регулационих објеката и др. Овај метод је у великом броју случаја и најлогичнији, па се ове методе настављају примењивати на местима где је то могуће.

Међутим, како се заштитни објекти углавном граде у урбаним зонама, а повећавање висине узрокује и значајну промену габарита, ова метода због недостатка простора једноставно није могућа. Како би се избегло расељавање становништва и друге непопуларне мере, подизање степена заштите мора се планирати неким другим, модерним приступима у решавању овог проблема.



Мобилни системи за заштиту од поплава

Постизање додатне заштитне висине није нужно трајна мера, већ само додатни степен сигурности који у периоду малих и средњих вода нема функцију, па као једно од решења може да се планира и изградња привремених објеката. Овакви објекти захтевају детаљну анализу избора врсте и типа, времена које је на располагању, расположивости људства и механизације, као и свих других чиниоца, како би потребна заштитна висина била формирана пре наиласка поплавног таласа.

Осим објеката као што су зечији насипи, вреће са песком и други привремени објекти, може се предвидети и изградња потребне инфраструктуре за постављање мобилних система за одбрану од поплава, као револуционарног решења у заштити од поплава. Ови системи својим већим делом нису трајно постављени на местима на којима су изграђени, већ се постављају само у случају потребе, тојест наиласка великих вода.



Како би мобилни системи били постављени, потребно је изградити потребну инфраструктуру на коју би она у будућности могла бити инсталирана. Ова инфраструктура може бити врло малих или готово никаквих габарита и као таква представља одлично решење у превазилажењу просторних и урбанистичких проблема.



ursteinsockel (9,30 m Kölner Pegel)



Aufbau der Mittelstützen



zen mit Dammbalken



Komplette Hochwasserschutzwand (11,30 m KP)

С обзиром да је ова технологија још увек у развоју, тако и сама подела није тачно дефинисана, тачније своди се на неколико типова система које су развили одређени произвођачи. Основна подела система базира се на њиховој конструкцији и деле се на системе панела и косника и системе стубова и греда.



Приликом пројектовања потребно је сагледати све околности и извршити анализу свих критеријума који могу да утичу на избор, као што су околности на терену, потребна висина, карактер водотока као и техно-економски фактор.

100 ГОДИНА ВОДОПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА „САВА“ ШАБАЦ

Водопривредно друштво „Сава“ Шабац, као једно од значајних лиценцираних водопривредних предузећа, представља део система за одбрану од поплава Републике Србије и ЈВП „Србијаводе“. Ове године обележава 100 година постојања и рада. Обележавању су присуствовали директор ЈВП „Србијаводе“ Горан Пузовић, градоначелник Шапца др Александар Пајић, Ненад Мишковић, повереник градског одбора Српске напредне странке, и директор ВД „Сава“ Шабац Никола Мишковић.



Само
сигурна Србија
је Србија
какву желимо
и градимо

Ово водопривредно друштво одиграло је кључну улогу током поплава 2014. године, које су погодиле Србију. Њихова експертиза и брза реакција били су од пресудног значаја за заштиту критичних тачака у подручјима угроженим поплавним таласима, посебно на деоници Шабац–Бадовинци у дужини од око **100 km** насипа.

Оперативна одбрана и заштита од поплава трајале су око 12 дана, уз пуно ангажовање свих расположивих људских ресурса и комплетне механизације. Све мере предвиђене Општим и Оперативним планом одбране од поплава вршене су уз сталну координацију са Сектором за ванредне ситуације и градским службама, а по налогу главног руководиоца одбране од поплава.

На овој деоници, због изузетне снаге поплавног таласа, употребљено је преко **500 000 џакова** са песком за изградњу привремених заштитних баријера и јачање критичних тачака насипа, чиме је спречено пробијање насипа, а самим тим сачувани и људски животи, инфраструктура и имовина. Одбрана је спровођена и уз помоћ локалних самоуправа, Војске Републике Србије и бројних волонтера из свих делова Србије.

ВД „Сава“ Шабац је својим радом током овог периода још једном потврдило своју стручност и важност у систему одбране од поплава у Републици Србији.



ЈВП „Србијаводе“ подржава професионално усавршавање младих инжењера како би изградили стабилан систем за одрживо управљање природним ресурсима за будуће генерације



Владислав Кецовић – Грађевински факултет Београд

„Рад у овом предузећу ми даје могућност да применим знања која сам стекао студирајући, на решавање кључних изазова везаних за управљање водним ресурсима. На тај начин могу позитивно да утичем на друштво, а да при томе наставим да се развијам на професионалном плану.“



Вања Чолић – Висока школа струковних студија за информационе технологије – Comtrade

„Прилику да радим у ЈВП „Србијаводе“ користим како бих стицала нове вештине. Радом са мотивисаним колегама доприносим расту и успеху организације.“



Кристина Марковић – Шумарски факултет Београд

„Запослење у ЈВП „Србијаводе“ је за мене значајно првенствено ради бављења инжењерском делатношћу од општег интереса, практичне примене знања стеченог на факултету, као и могућности усавршавања и напредовања кроз рад у пријатном окружењу.“



Драгослав Сретовић – Шумарски факултет Београд

„Захвалан сам ЈВП „Србијаводе“ што ми је указало поверење и омогућило да знањем које поседујем чувам и браним истинске вредности наше прелепе земље.“



Ивана Сеочанац – Пољопривредни факултет Београд

„Драго ми је што сам део овог тима, који кроз заједнички труд и посвећеност постиже значајне резултате. Атмосфера је позитивна, чланови су спремни да помогну и деле знање, што подстиче развој и јача наше односе.“



Стефан Кнежевић – Грађевински факултет Београд

„Рад у ЈВП „Србијаводе“ омогућава стручно усавршавање као и допринос у очувању природних ресурса, управљању водама и заштити животне средине.“



Валентина Токовић – Технички факултет Чачак

„Бити део ЈВП „Србијаводе“ значи бити део тима посвећених инжењера који кроз примену нових технологија раде на проналажењу одрживих решења за управљање водама како би овај драгоцени ресурс сачували за будуће генерације.“



Марија Нешић – Грађевински факултет Београд

„Рад у јавном предузећу доноси велику одговорност, али и прилику да допринесемо заједници и применимо стечено знање.“



Тамара Чокић – Биолошки факултет Београд

„Укључивање биолога у јавна водопривредна предузећа осигурава да се водним системима управља на одржив начин који подржава очување и заштиту здравих, природних екосистема и свеукупну разноликост живог света у њима што је кључно у борби против климатских промена које су неминовне.“



Невена Антанасијевић – Шумарски факултет Београд

„Бити део колектива ЈВП „Србијаводе“, за мене представља прилику да стечена знања применим кроз рад на међународним пројектима, као што је „Danube Water Balance“, како бих допринела заједничким напорима у управљању водама и јачању сарадње на међународном нивоу.“



Тијана Петровић – Грађевински факултет Београд

„Драго ми је што стечено знање са факултета, у области вода, надограђујем стицањем искуства уз помоћ старијих колега и стручњака, а све у циљу општег добра.“



Љубица Симанић – Шумарски факултет Београд

„Хвала на указаној прилици да постанем део ЈВП 'Србијаводе'. Ово је значајан корак у мом професионалном развоју и прилика да применим своја знања из екологије и заштите водних ресурса. Поносна сам што могу допринети очувању и одрживом управљању природним ресурсима.“



Издавач:
ЈВП „Србијаводе“
Булевар уметности 2а,
11070 Нови Београд

Главни и одговорни уредник:
др Јелена Пузовић